

Welkom op de studieavond varkens!

VLAIO-LA Klimrek

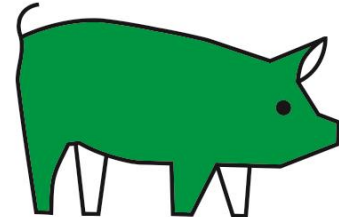
Klimaattraject Varkens

19/06/2023

Programma

- 19u45: Ontvangst
- 20u00: Klimrek klimaattraject en resultaten varkenshouderij
- 20u50: Mogelijke klimaatmaatregelen
  - Sojavrij varken – Sander Palmans (PVL Bocholt)
  - FuturePig (Eline Kowalski, ILVO) en Susi-project (Alice Van Den Broeke, ILVO)
- 21u25: Samen werken aan klimaatneutraal vlees (Jan Coenegrachts, Belgian Pork Group)
- 22u00: Afsluiten

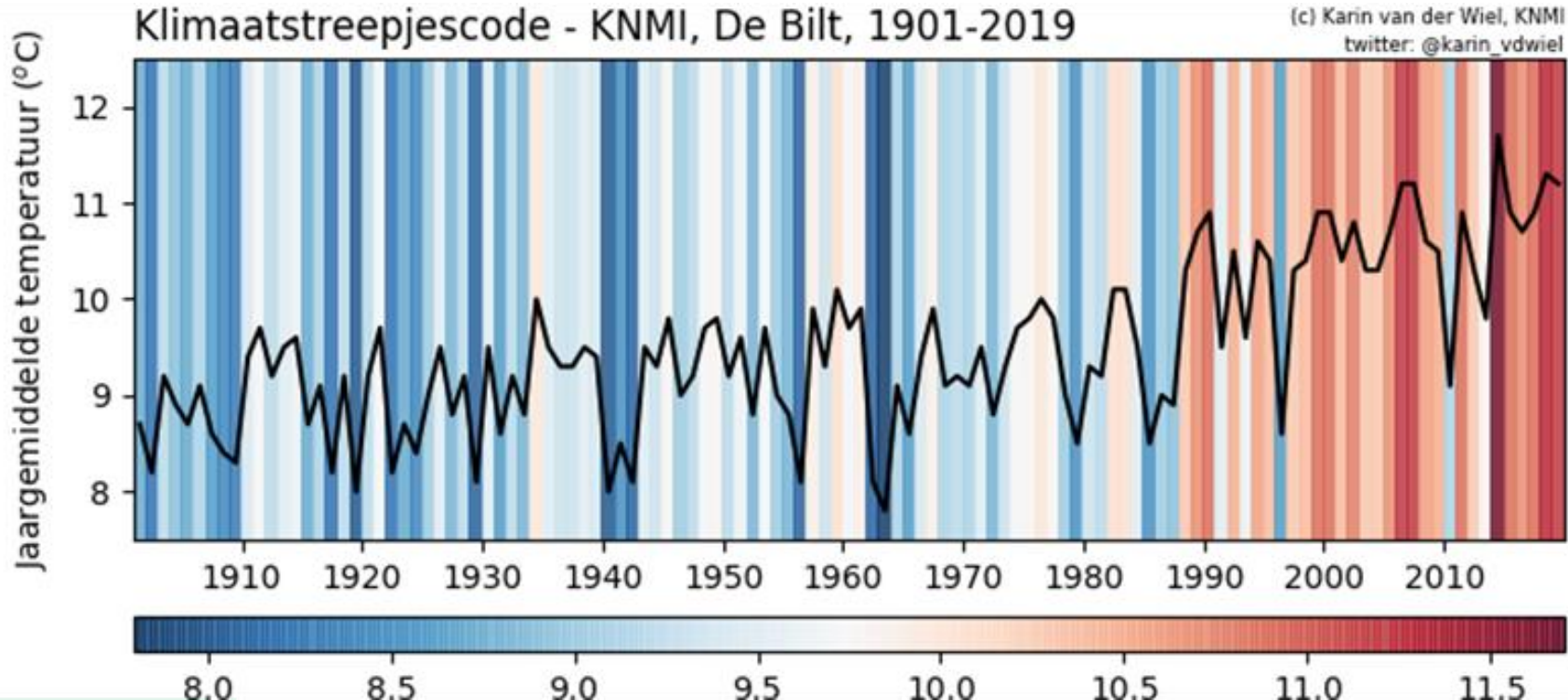

Context

Het klimaat verandert

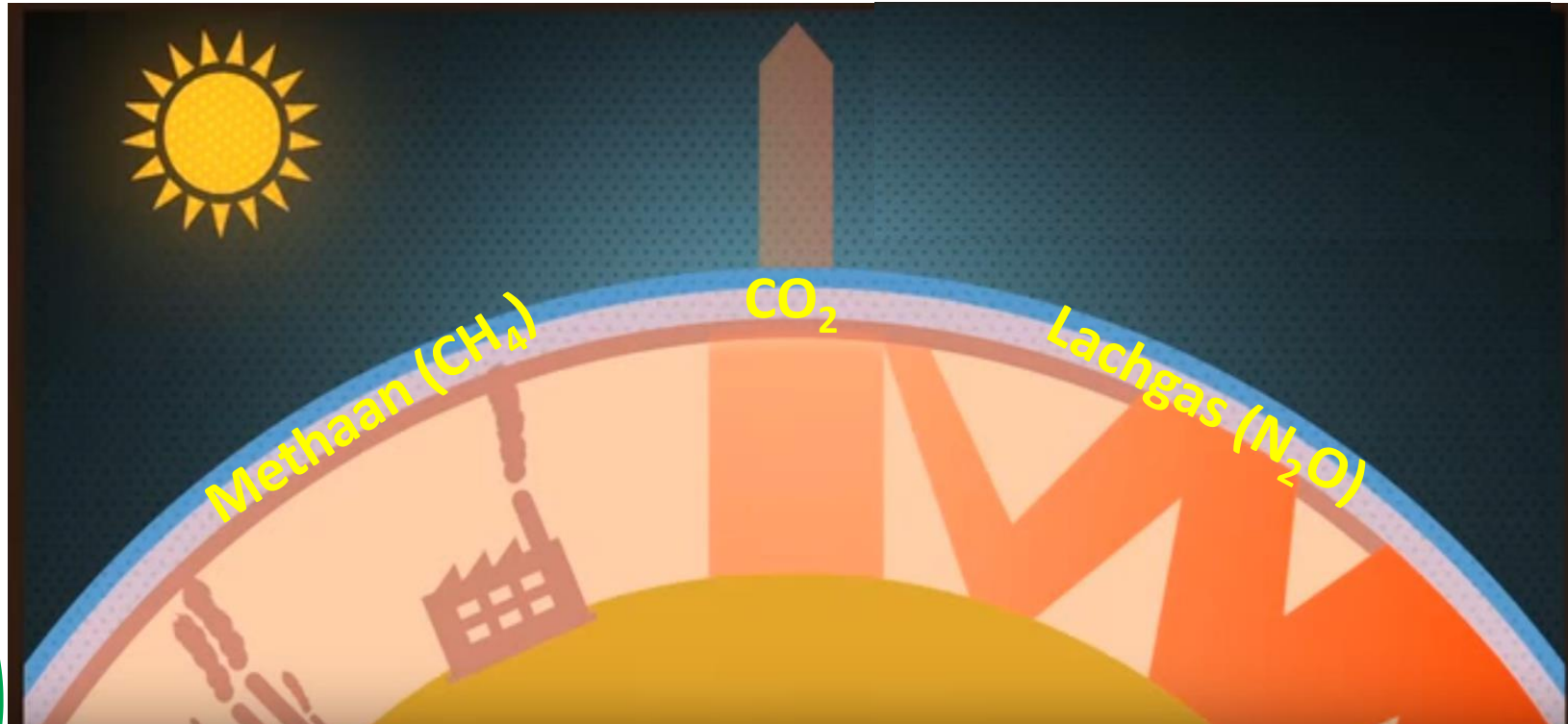

Uitdagingen zijn groot

Oorzaak: Versterkt natuurlijk broeikaseffect

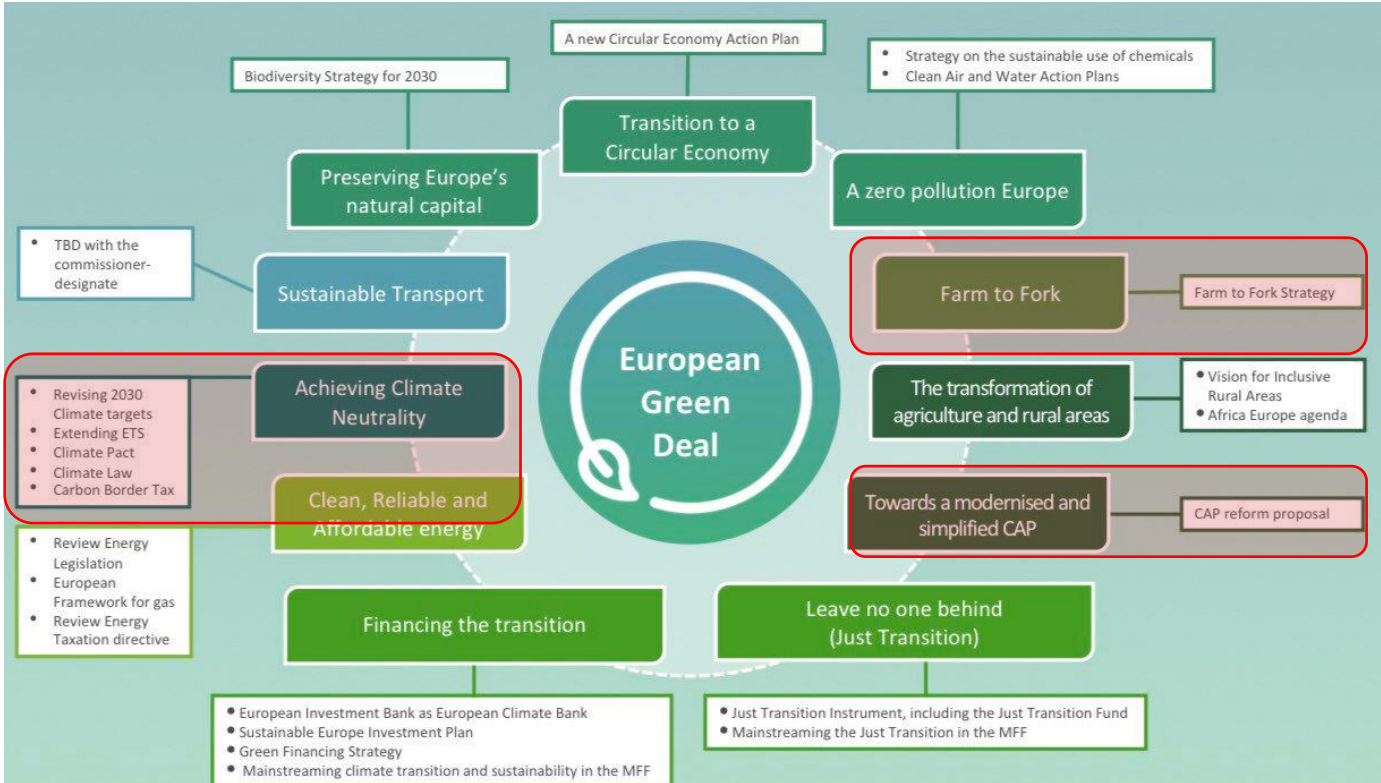

Klimaat of Milieu?

EU bouwt de weg beleidsmatig uit via verschillende stappen

FIT for 55

Klimaatdoelstellingen voor iedereen

- Als landbouwsector moeten we **reductie** halen van **31,3%** tegen 2030!
- Ook de industrie en onze afnemers hebben opgelegde klimaatdoelstellingen
Meer nog: zij moeten hier binnenkort op **bedrijfsniveau** over beginnen rapporteren (CSRD)
>> Ook over hun toeleveranciers zal gerapporteerd moeten worden
= producenten zullen zich kunnen onderscheiden in duurzaamheid

Green Deal

CSRD

Beursgenoteerde en grote
bedrijven (vanaf 2024)

Toeleveranciers van
beursgenoteerde en grote
bedrijven

Klimrek klimaattraject

Nood aan meer klimaatvriendelijke- en robuuste bedrijfsvoering

“Maar hoe doe ik dat op een haalbare manier op mijn bedrijf?”

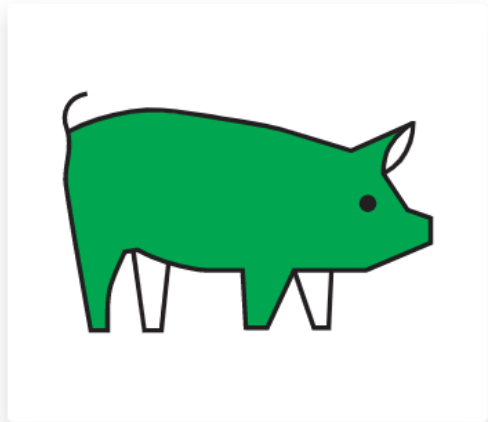
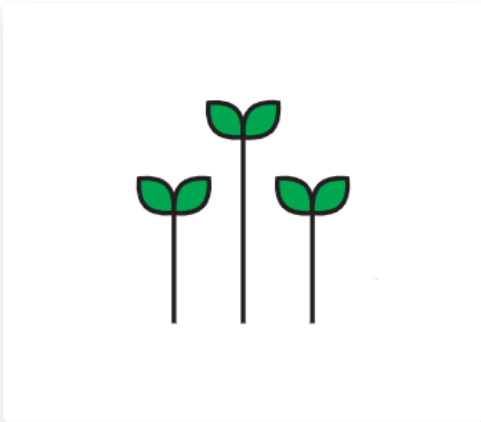
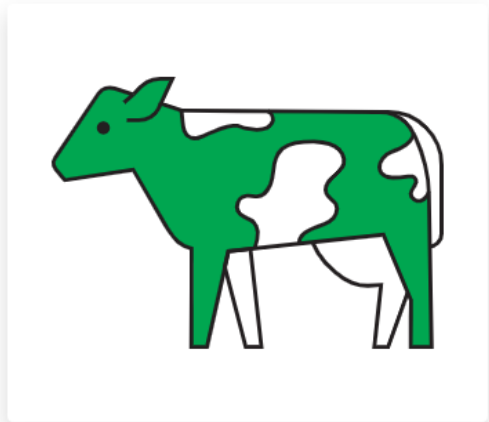
www.klimrekproject.be

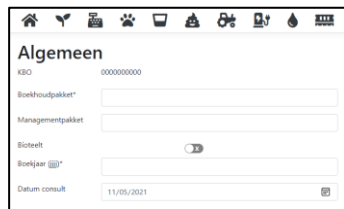
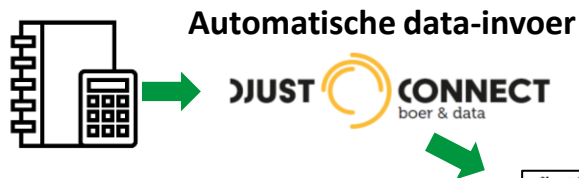
→ Het Klimrek klimaattraject:

1. SCAN → **Geeft de landbouwer inzicht** in de klimaatimpact van het bedrijf én in de gevolgen van klimaatverandering op het bedrijf en
2. KOERS → Voorziet de landbouwer in **begeleiding op maat** voor het nemen van de voor hem meest geschikte klimaatmaatregelen.

Het klimaattraject

Algemeen

KBO: 0000000000

Boekhoudpakket*

Managementpakket

Sicteelt

Boekjaar @*:

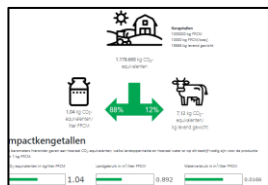
Datum consult: 11/05/2021

Bedrijfsbezoek

Klimaatkoers

Invultool

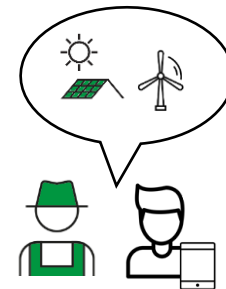

Inzicht in klimaatimpact
Klimaatscan

Selectie van
klimaatmaatregelen

Advies en begeleiding bij het
nemen van maatregelen

Klimaatscan

Klimaatskoers

Systeemanalyse

LCA bij pilootbedrijven

Vereenvoudiging tot klimaatscan

Klimaatscan testen bij
2e fase bedrijven

Klimaatscan uitrollen

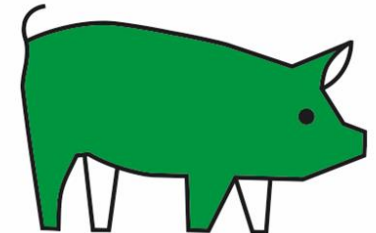
Selectie van klimaatmaatregelen

Doorrekening uitwerken per maatregel

Testen van het begeleidings-
traject

Begeleidingstraject uitrollen

Varkens →

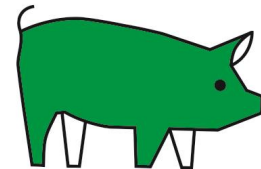

In samenwerking met pilootbedrijven

Selectiecriteria

- 5 Vlaamse provincies
- Aankoop mengvoeder, brijvoedering
- Biobed, luchtwasser
- Conventioneel, biologisch
- Gesloten/gemengd bedrijf, afmestbedrijf, zeugenbedrijf (fase 2)

Keuze pilootboeren

Naam	Provincie	Systeem	# zeug-plaatsen	# vleesvarkens-plaatsen	Voederstrategie	Luchtwas-systeem	Eigen energie-productie	Systeem
Franky Peeters	Antw.	Bijna-gesloten	60	460	Aankoop mengvoeder	Neen	PV vanaf 2022	Bio
Bart De Baerdemaeker	VI.-Brabant	Bijna-gesloten	210	1500	Aankoop mengvoeder	Ja	Ja (PV)	Conv.
Thomas Moors	Limburg	Bijna-gesloten	440	4700	Aankoop mengvoeder	Ja	Ja (PV)	Conv.
Bart Van Bouwel	Antw.	Afmestbedrijf	nvt	5800	Brijvoeding	Ja	Ja (PV)	Conv.
Peter Luyssen	West-Vl.	Bijna-gesloten	500	6500	Brijvoeding	Ja	Ja (PV)	Conv.

Ontmoet onze pilootboeren

[www.klimrekproject.be/ontmoet onze pilootboeren varkenssector](http://www.klimrekproject.be/ontmoet_onze_pilootboeren_varkenssector)

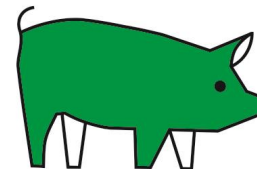

Klimaatscan als wetenschappelijk onderbouwd instrument

Basis: [LCA / levenscyclusanalyse](#)

Levenscyclusanalyse

Door de impact te kwantificeren op:

- Klimaatverandering
- Verzuring
- Eutrofiëring
- Fossiel grondstoffengebruik
- Uitputting minerale grondstoffen
- Landgebruik
- Watergebruik
- ...

Schade inschatten aan

'Beschermd domein':

- Menselijke gezondheid
- Ecosysteemkwaliteit
- Uitputting van grondstoffen

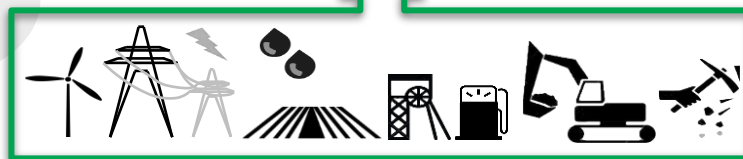
Kwantificeer emissies:

- NVOC
- NH₃
- Nox
- BKG
- Metalen
- P
- ...

Kwantificeer grondstoffengebruik:

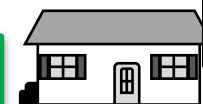
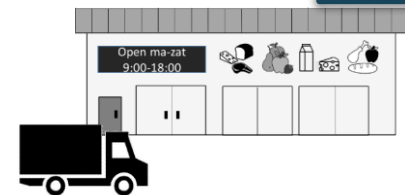
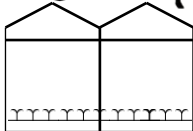
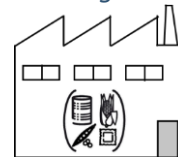
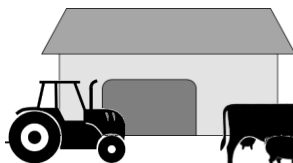
- Energie
- Water
- Land
- Fossiele grondstoffen
- Mineralen
- Metalen

Productie

Landbouwproductie

Voedingsindustrie

Levenscyclusanalyse

Inbegrepen in onze klimaatscan

Kwantificeer emissies:

- NVOC
- NH_3
- Nox
- BKG
- Metalen
- P
- ...

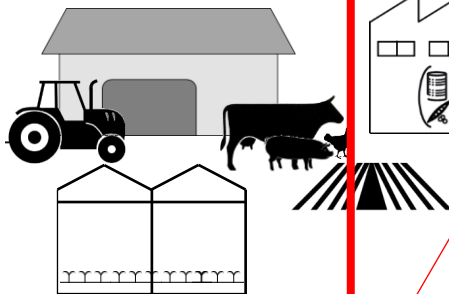

Kwantificeer grondstoffengebruik:

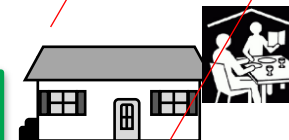
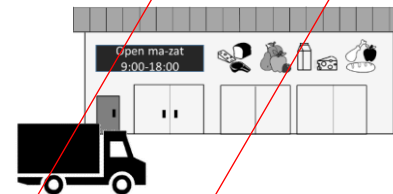
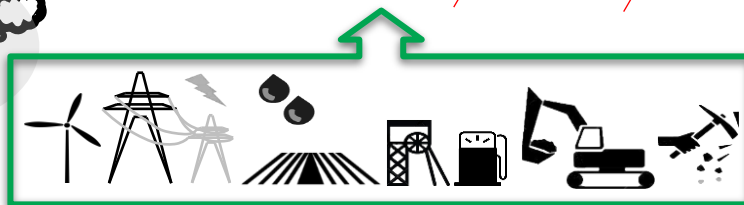
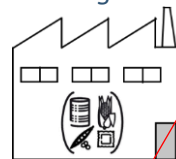
- Energie
- Water
- Land
- Fossiele grondstoffen
- Mineralen
- Metalen

Productie

Landbouwproductie

Voedingsindustrie

LCA - verschil met carbon footprint (CFP)

- Levenscyclusanalyse = **methode**
- Schat impact(en) in bepaalde impactcategorieën in
- Verschillende **impactcategorieën** zijn:
  - **klimaatverandering** (climate change)
  - eutrofiëring (mariene, zoetwater-, terrestrische milieu) (eutrophication)
  - verzuring (acidification)
  - fijn stofvorming (PM formation)
  - ozonafbraak (ozon depletion)
  - menselijke toxiciteit (human toxicity)
  - landgebruik (stedelijk, landbouw) (land occupation)
  - fossiel grondstoffengebruik (fossil depletion)
  - ...
- **Impactcategorie 'climate change'** $\Rightarrow \Sigma \text{CO}_2\text{-eq} = \text{Carbon FootPrint (CFP)}$

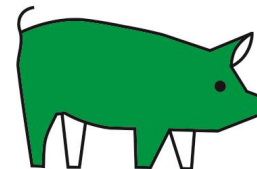
$\Rightarrow$ Bij de CFP is slechts 1 impactcategorie uitgelicht

---

Het systeemschema

Nut van het systeemschema

- Leidraad doorheen het traject
  - Onderdelen klimaatscan
  - Selectiecriteria pilootboeren

Voeders (droog/nat, samengesteld/enkelvoudig), **additieven**, **meng- en voederinstallatie**, **opslaginfrastructuur**; meststoffen, **zaaigoed**, **gewasbescherming**, **machines**, brandstof, landgebruik

Voorgrondstelsel = varkensbedrijf

water (regen-, put-, oppervlakte-, leiding-), **materialen** en **technieken**, **chemicaliën**

6. Waterbeheer
voor- en nabehandeling | **opslag**

1. Voederbeheer
aankoop | productie | **opslag** | mengen en voeren

- Mest
- Energie
- Beddingmateriaal
- Gewassen
- Afvalwater
- Gestorven dieren

materialen en technieken, energie

5. Energiebeheer
aankoop | productie

2. Veebeheer
Opfok | **Afmesten**

- Dieren**
- Biggen
  - Vleesvarkens
  - Zeugen
  - Gelten
  - Beren

dieren, **medicijnen**, **fokmateriaal**

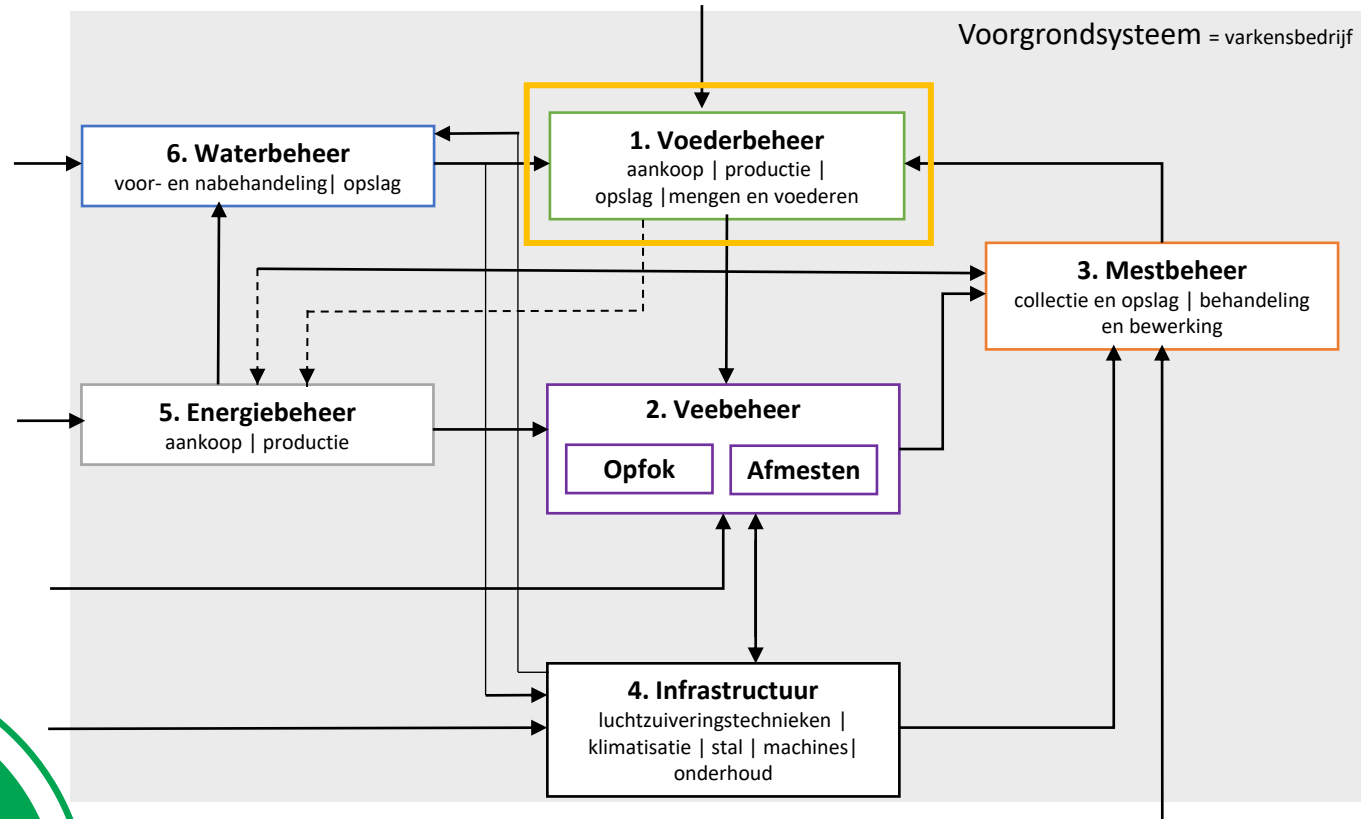
4. Infrastructuur
luchtzuiveringstechnieken | klimatisatie | **stal** | **machines** | onderhoud

3. Mestbeheer
collectie en opslag | behandeling en bewerking

Emissies

beddingmateriaal, chemicaliën, **materialen** en technieken, landgebruik

materialen en technieken, **machines**, **additieven**

Machines

Infrastructuur

Gewasbescherming

Boekhouding
Etiketten

Voeder

Info boer
Mestonderzoek

Voeder

- Meststoffen
- Energie machines

1. Voederbeheer

Diercategorie

Biggen 7 tot 20 kg

Kraamzeugen, incl.
biggen tot 7 kg

Guste en dragende
zeugen

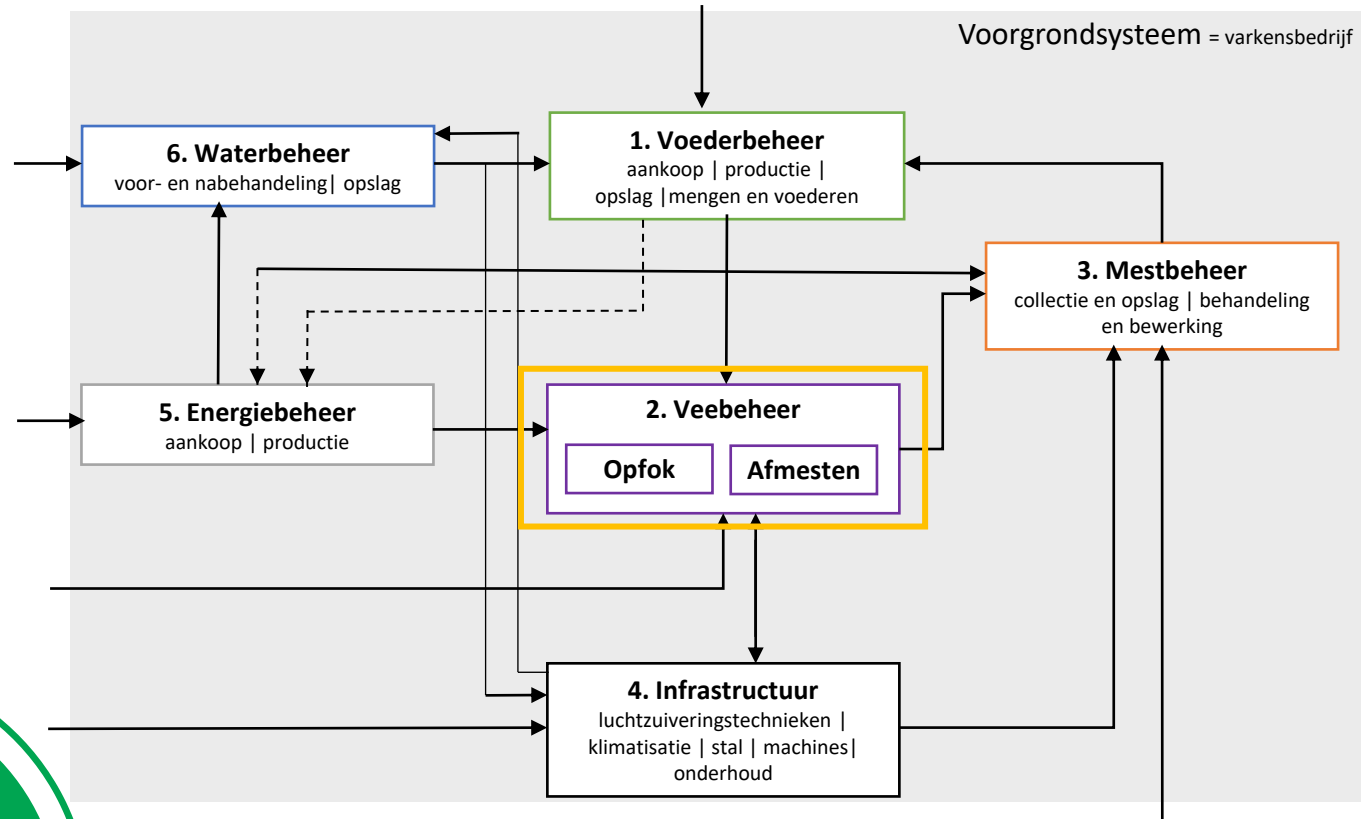
Beren

Andere varkens
van 20 tot 110 kg

Andere varkens
van > 110 kg

Niet
bevraagd

Wel
bevraagd

Machines

Diertransport

Infrastructuur

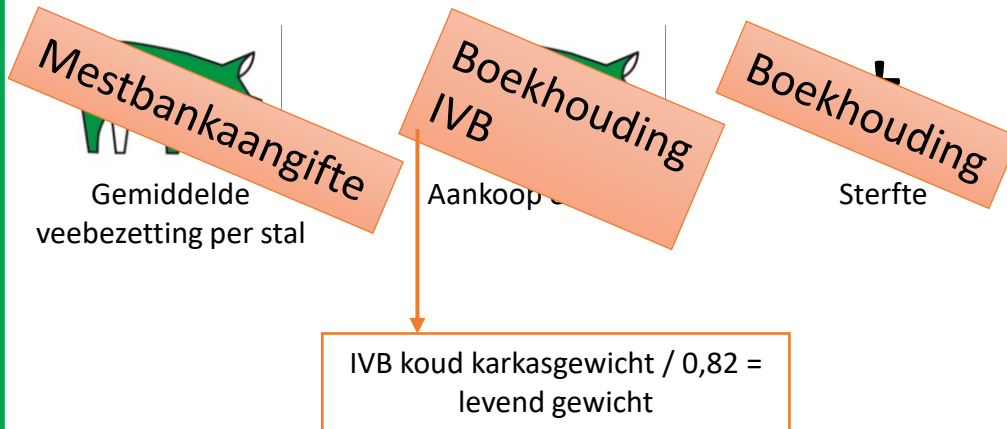

Rendac

Medicijnen, ...

2. Veebeheer

Diercategorie

Biggen 7 tot 20 kg

Kraamzeugen, incl. biggen tot 7 kg

Guste en dragendezeugen

Beren

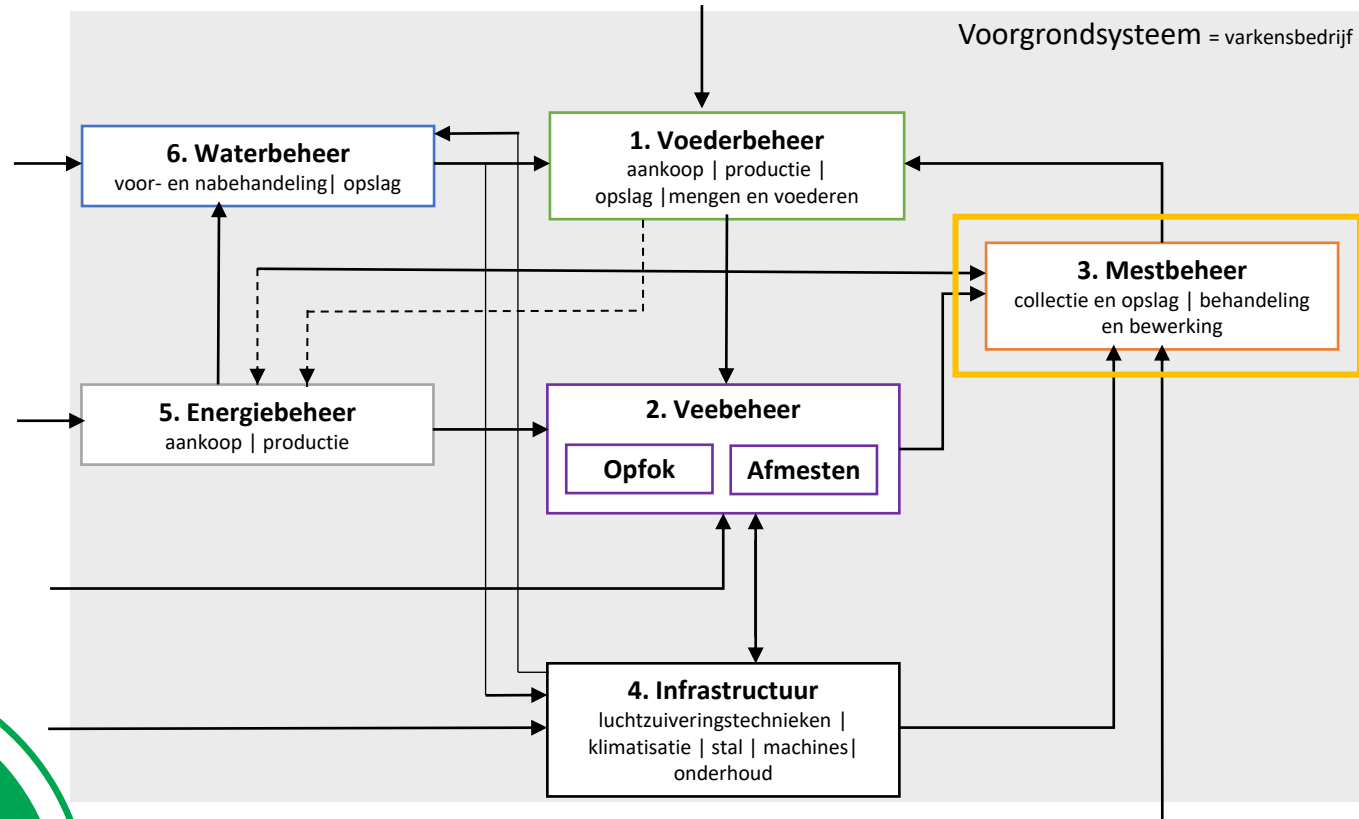
Andere varkens van 20 tot 110 kg

Andere varkens van > 110 kg

Niet bevroegd

Wel bevroegd

Machines

Infrastructuur

Mestverwerking

Veldemissies mest

Niet
bevraagd

Wel
bevraagd

Mestbankaangifte

Mestopslag &
N excretie per stal

Info boer

Strooiselmaat

Info boer

Inputs luchtwasser
(zwavelzuur, wortelhout)

3. Mestbeheer

Diercategorie

Biggen 7 tot 20 kg

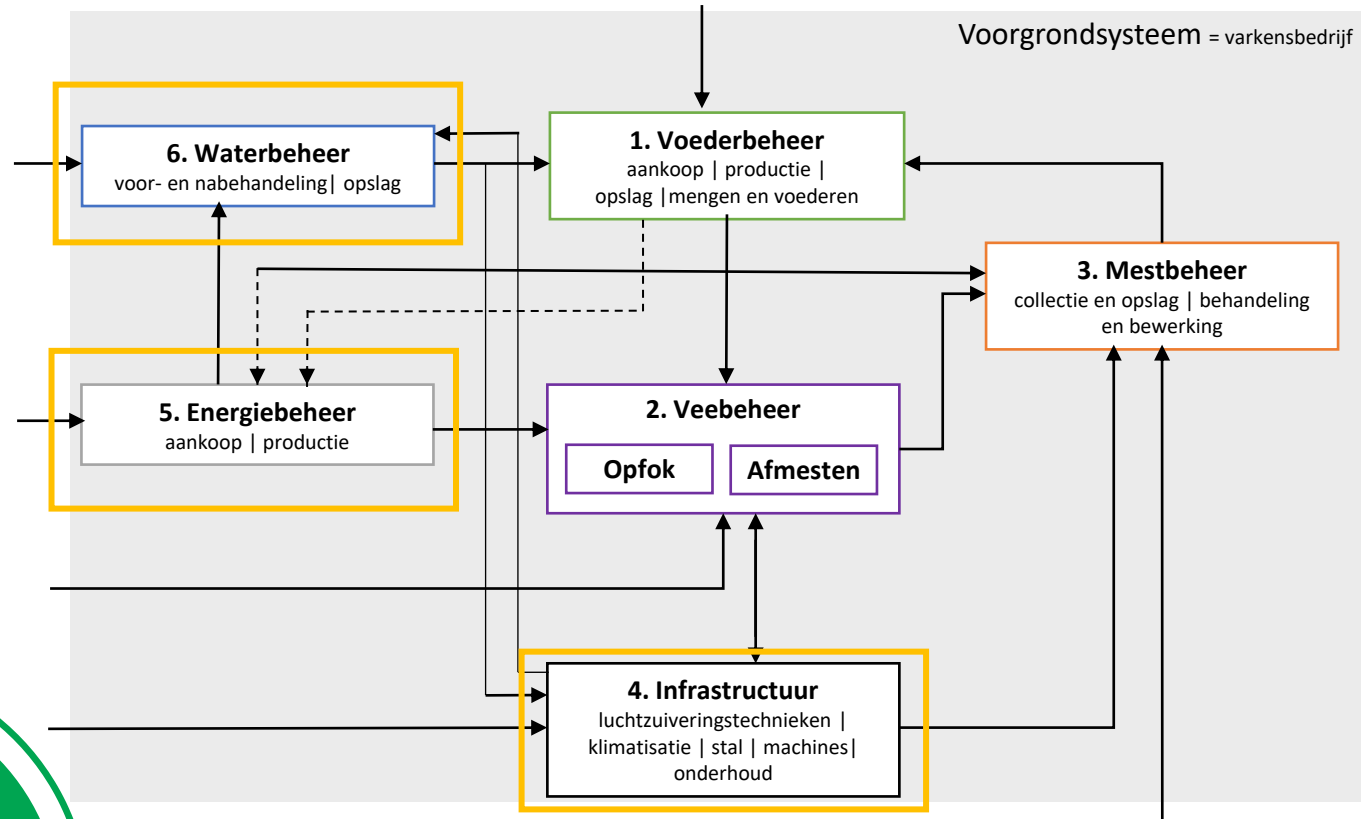
Kraamzeugen, incl.
biggen tot 7 kg

Guste en dragende
zeugen

Beren

Andere varkens
van 20 tot 110 kg

Andere varkens
van > 110 kg

Machines

Diertransport

Infrastructuur

4 & 5 & 6. Infrastructuur
& Energiebeheer &
Waterbeheer

Diercategorie

Biggen 7 tot 20 kg

Kraamzeugen, incl.
biggen tot 7 kg

Guste en dragende
zeugen

Beren

Andere varkens
van 20 tot 110 kg

Andere varkens
van > 110 kg

Niet
bevraagd

Wel
bevraagd

Boekhouding

Energie

Info boer
Wateraangifte

Water

Machines

Diertransport

Infrastructuur

Gewasbescherming

Rendac

Medicijnen, ...

Mestverwerking

Veldemissies mest

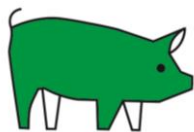

Voederaankoop

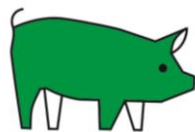

Voederteelt voor varkens

- *Meststoffen*
- *Energie machines*

Gemiddelde veebezetting per stal

Aankoop & verkoop

Sterfte

Mestopslag & N excretie per stal

Strooiselateriaal

Inputs luchtwasser (zwavelzuur, wortelhout)

Energie

Water

Diercategorie

Biggen 7 tot 20 kg

Kraamzeugen, incl. biggen tot 7 kg

Guste en dragendezeugen

Beren

Andere varkens van 20 tot 110 kg

Andere varkens van > 110 kg

Niet bevroegd

Wel bevroegd

Machines

Diertransport

Infrastructuur

Gewasbescherming

Rendac

Medicijnen, ...

Mestverwerking

Veldemissies mest

Niet
bevraagd

Wel
bevraagd

Boekhouding
Etiketten

Voeder

Info boer
Mestonderzoek

Voeder

- Meststoffen
- Energie machines

Mestbankaangifte

Gemiddelde
veebezetting per stal

Boekhouding
IVB

Aankoop

Boekhouding

Sterfte

Mestbankaangifte

Mestopslag &
N excretie per stal

Info boer

Strooiselma

Info boer

Inputs luchtwater
(zwavelzuur, wortelhout)

Boekhouding

Energie

Info boer
Wateraangifte

Water

Diercategorie

Biggen 7 tot 20 kg

Kraamzeugen, incl.
biggen tot 7 kg

Guste en dragende
zeugen

Beren

Andere varkens
van 20 tot 110 kg

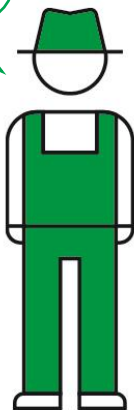
Andere varkens
van > 110 kg

Waar komen de data vandaan?

Boekhouding
Interviews
Aangiftes

Projectwerk
Veldproeven
(eigen data)

Literatuur

Modellen
Wetgeving

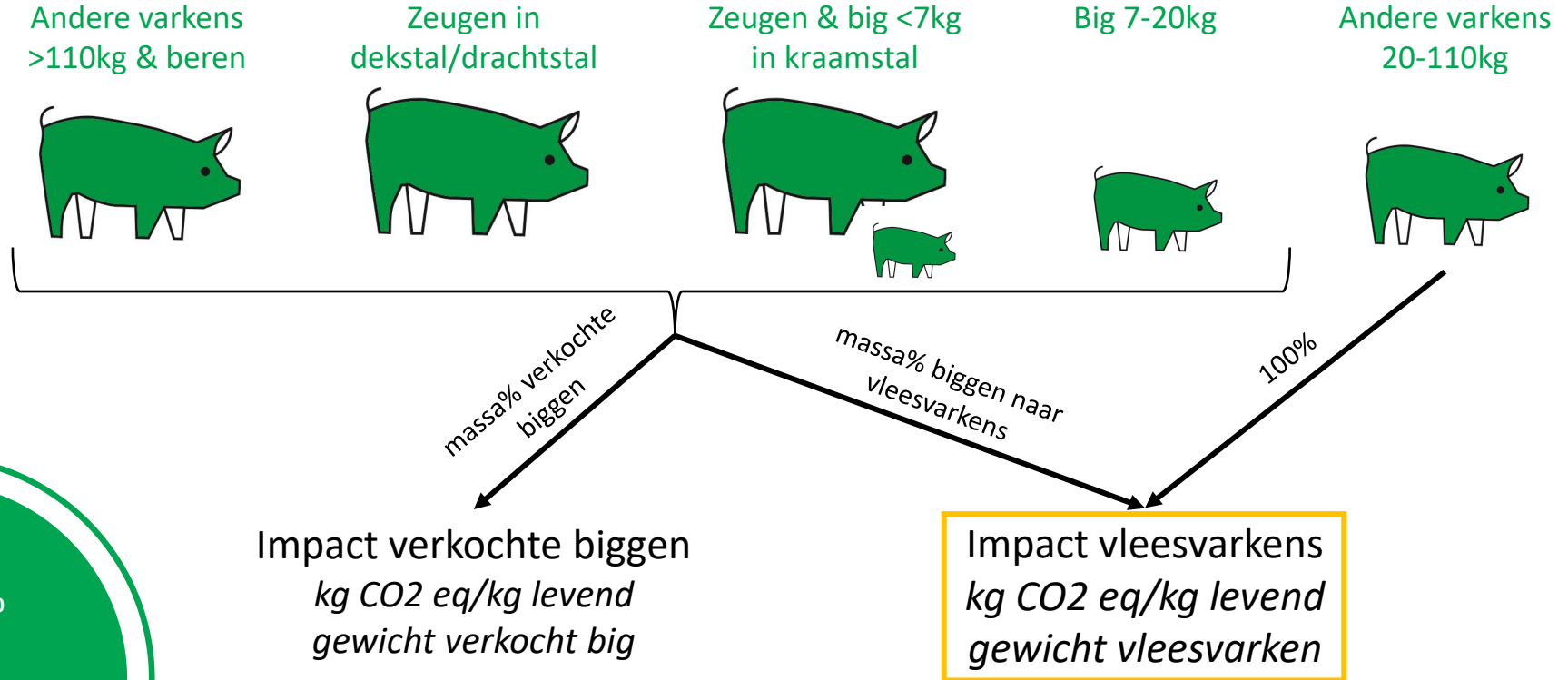
Databanken

- Agri-footprint
- Agribalyse
- Ecoinvent
- PEF
- ...

Hoe worden de inputs onderverdeeld?

LCA bij de pilootboeren

Info over voederbeheer, veebeheer, mestbeheer,
infrastructuur/stalsysteem, diesel-, elektriciteits- en
waterverbruik

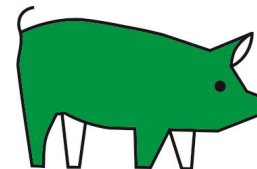
? kg CO₂-eq/kg levend gewicht

Eerste resultaten van 2022

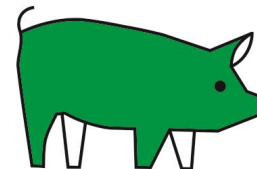

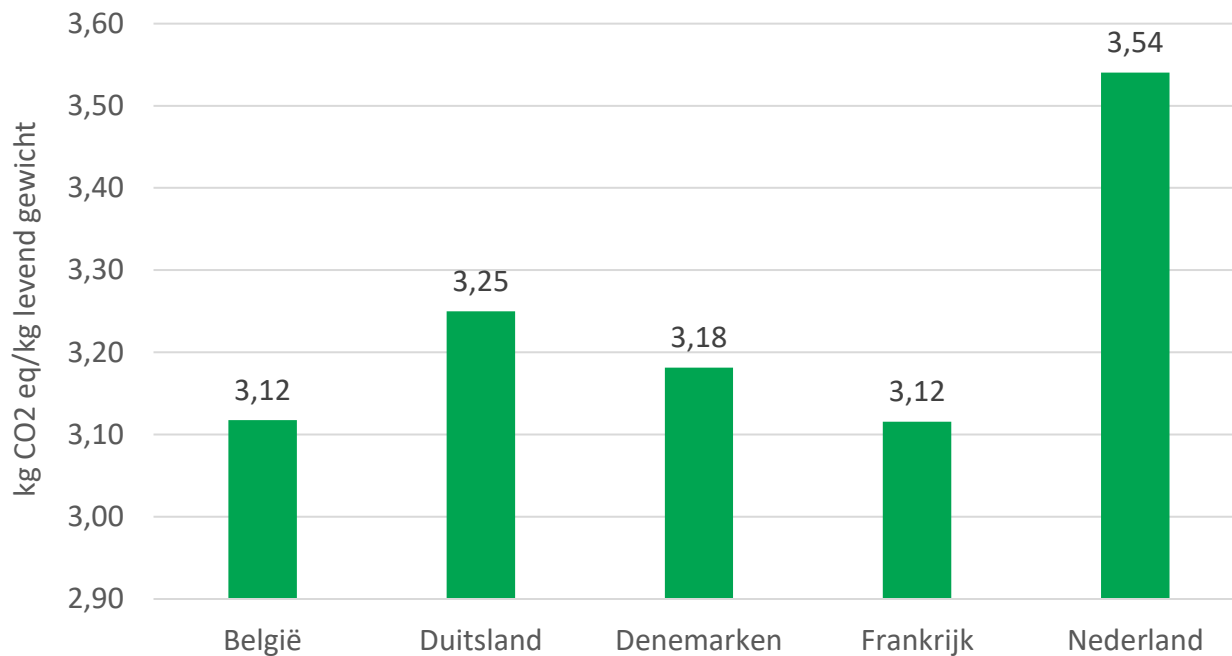
Inzoomen op klimaatimpact

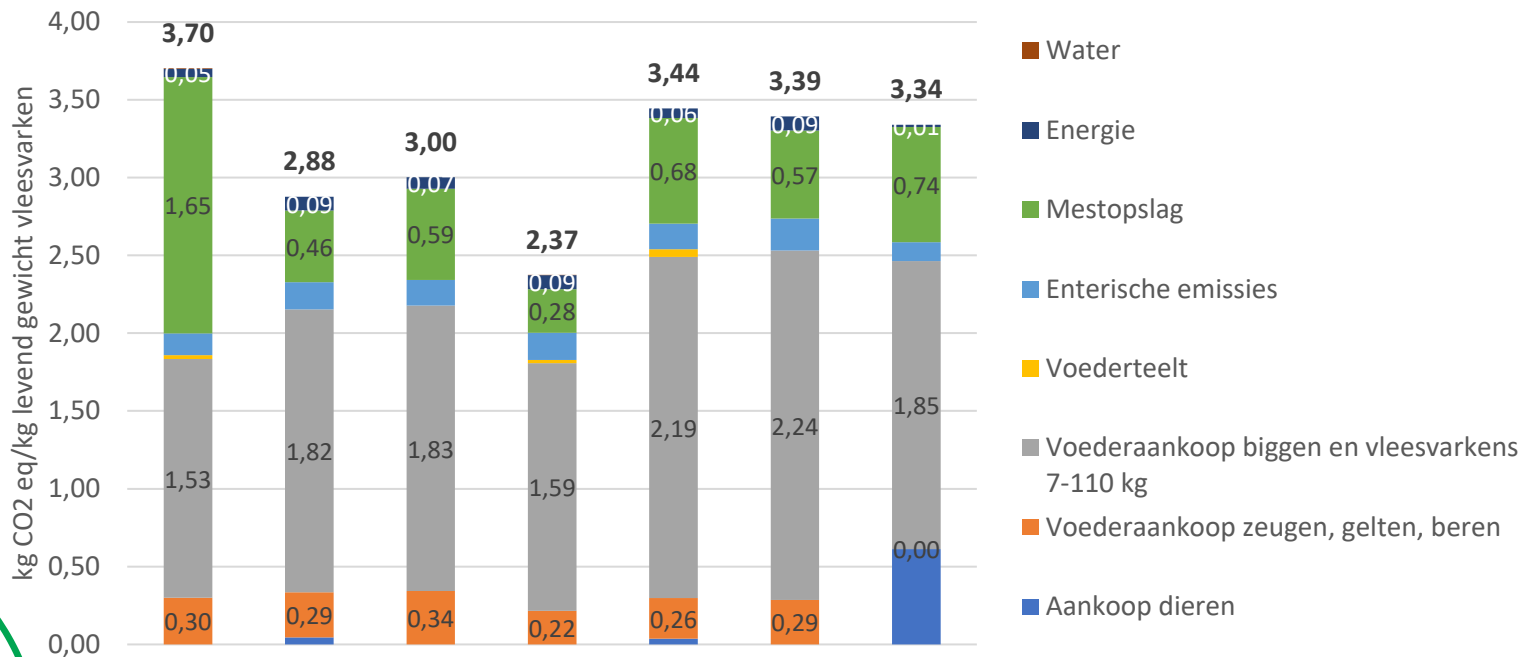

Een greep uit de databanken

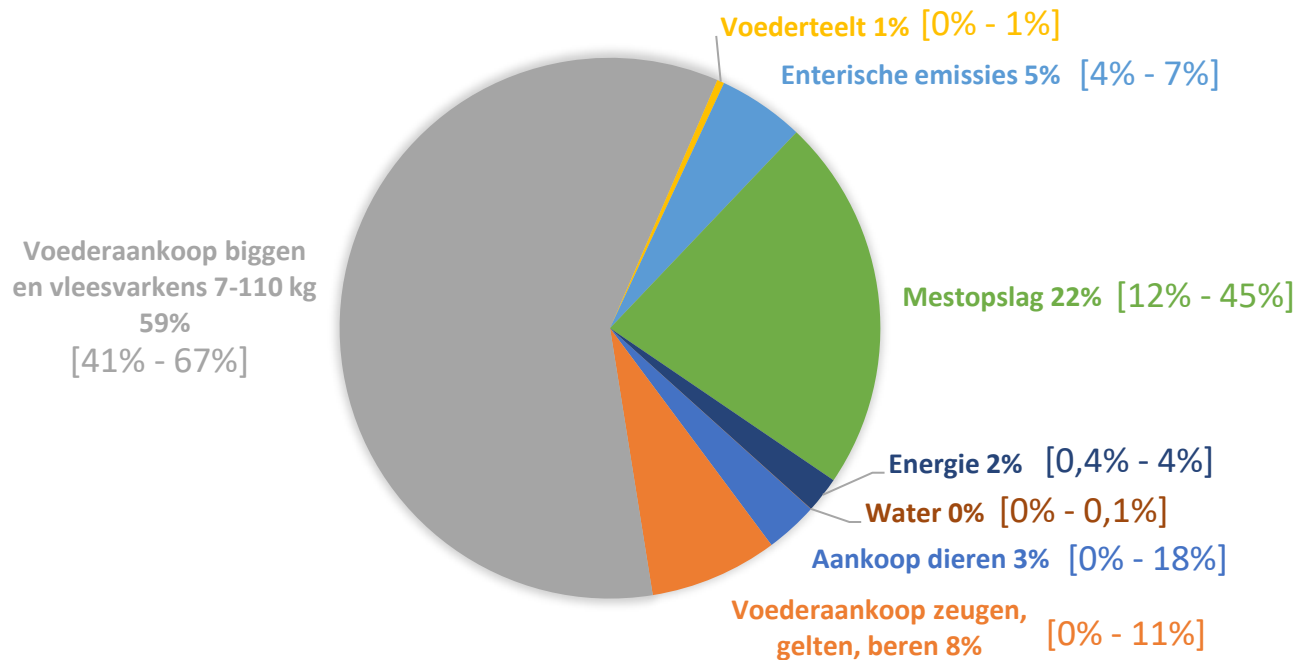
Klimaatimpact

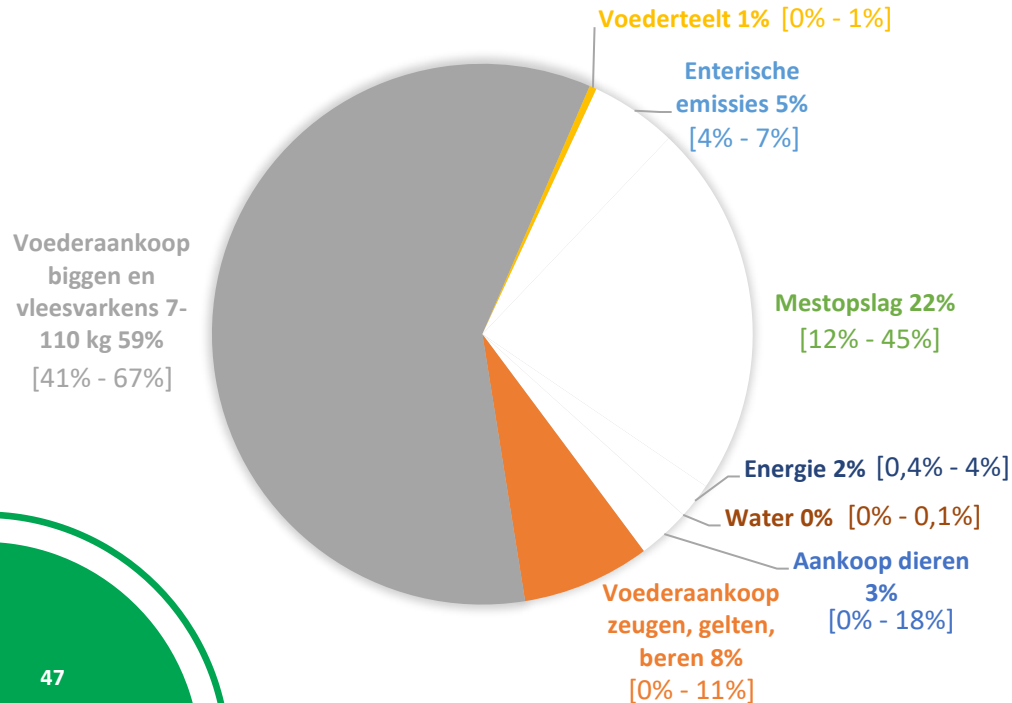
Klimaatimpact

3,16 kg CO₂ eq/kg levend gewicht

Klimaatimpact - Voederbeheer

Voeder heeft grootste bijdrage
-> 1,9 – 2,8 kg DS/kg levend gewicht

Aankoop mengvoeder o.b.v.
recept uit databank!

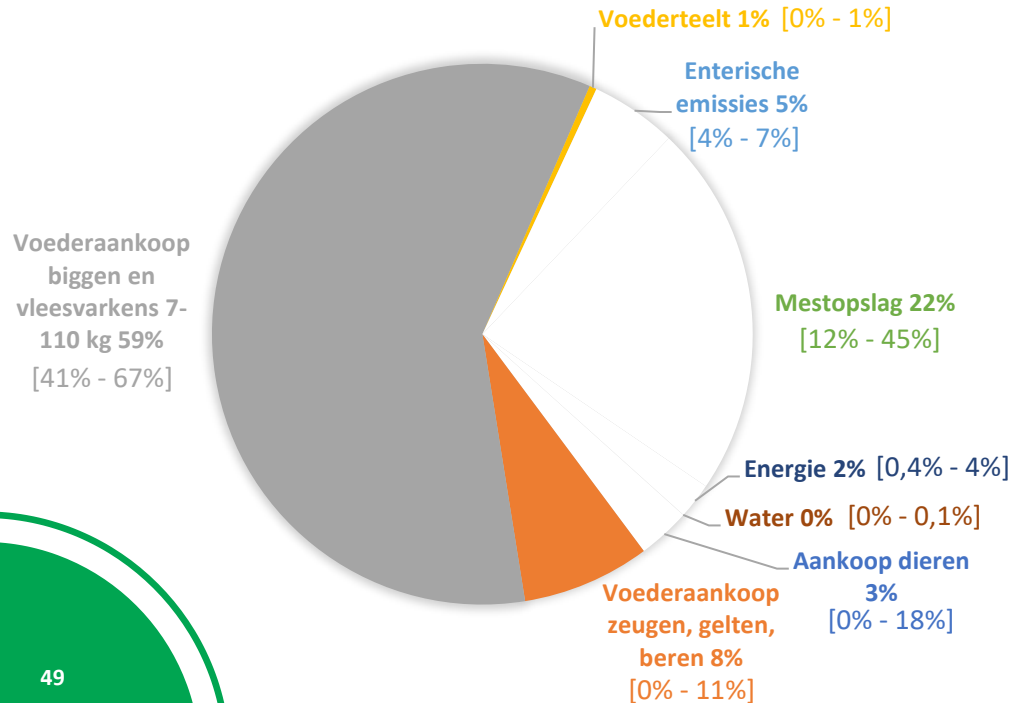

Uitdaging voederbeheer

- Samenstelling van mengvoeder
  - Is onbekend: enkel volgorde van ingrediënten op etiket, geen % aandeel
  - Fluctueert van maand tot maand door variabele bijdrage
- Ingeven van voederinventaris = tijdrovend

Klimaatimpact - Voederbeheer

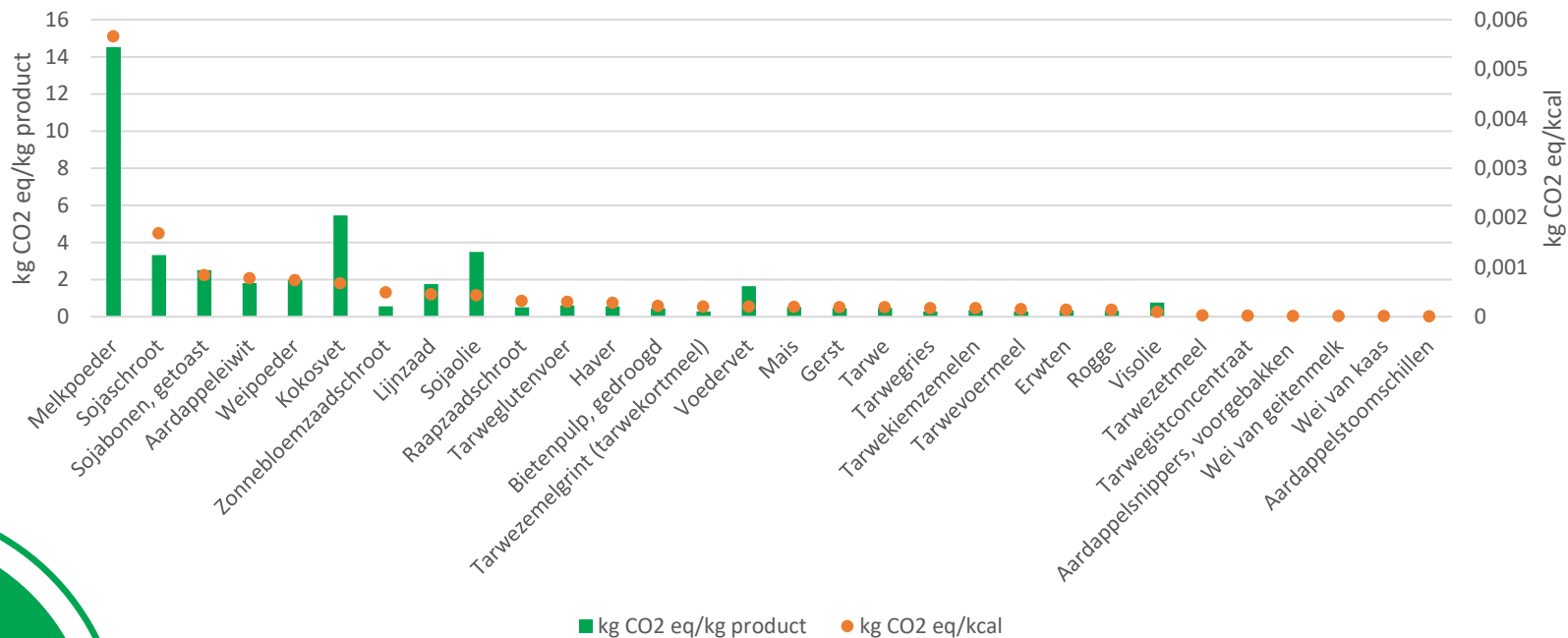

Voeder heeft grootste bijdrage
-> 1,9 – 2,8 kg DS/kg levend gewicht

Bijdrage brijvoeding (op 100%):

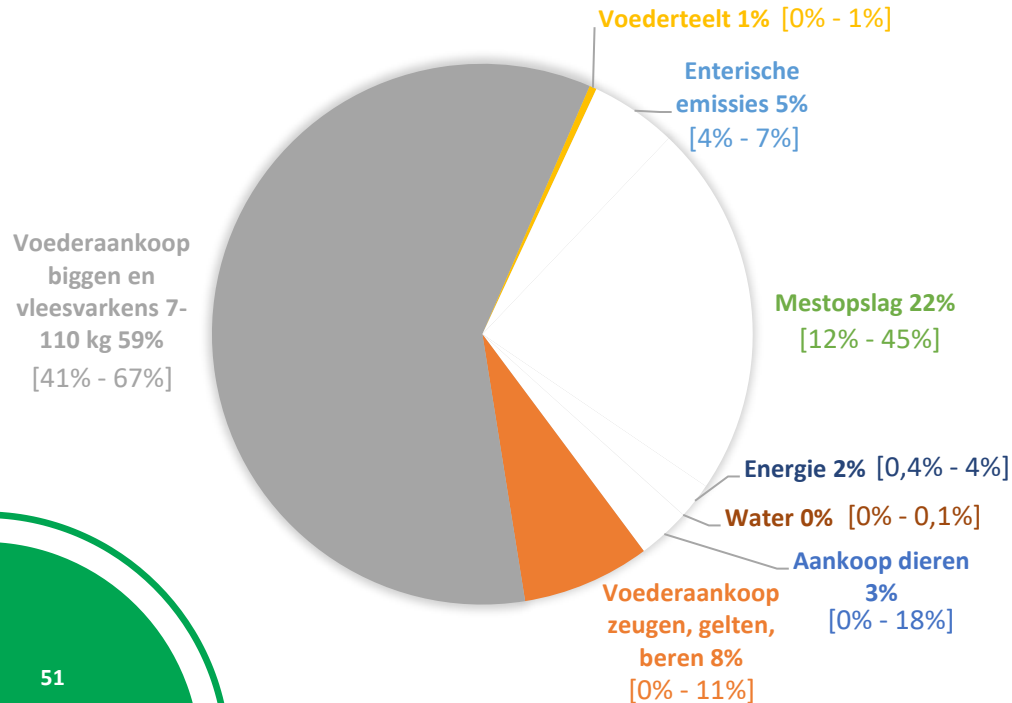
- Sojaschroot 27 - 35%
- Gerst 7 - 19%
- Maïs 2 - 15%
- Tarwe 2 - 11%
- Wei 3 - 11%
- Sojaolie 0,04 - 10%
- Soyfeed 2 - 7%
- ...

Klimaatimpact - Voederbeheer

Klimaatimpact - Voederbeheer

Voeder heeft grootste bijdrage
-> 1,9 – 2,8 kg DS/kg levend gewicht

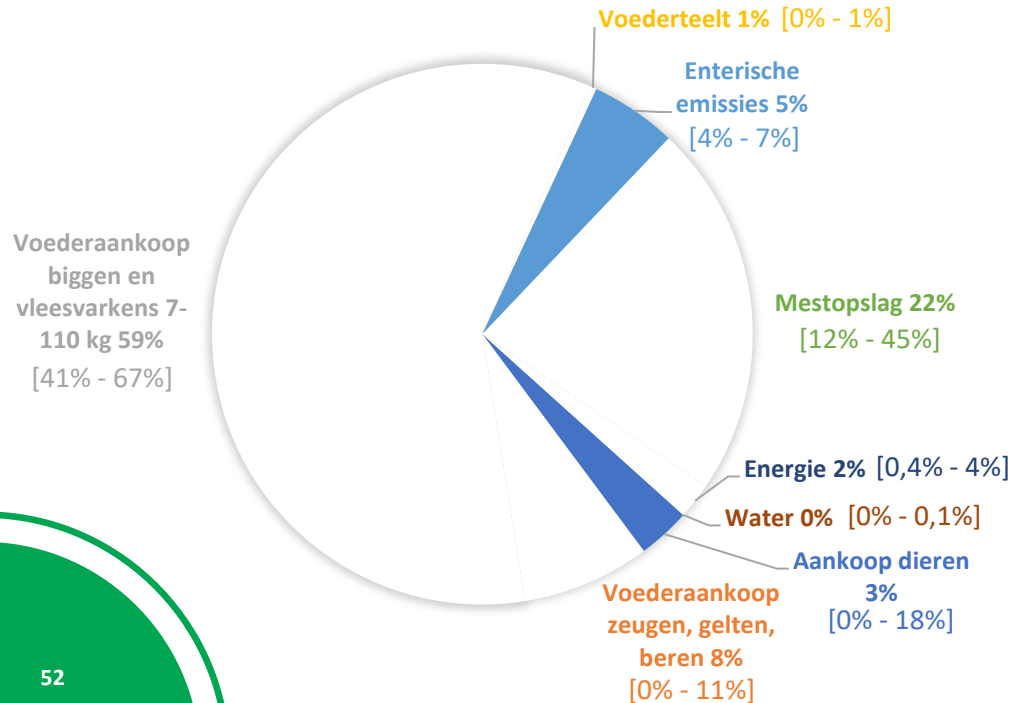
Teelt van maïs, gerst, tarwe (op 100%)

- Productie meststoffen 0 – 8%
  - Brandstof machines 41 – 88%
  - Veldemissies meststoffen 48 – 53%
- > N_2O , CO_2 , NH_3 , NO_3^- , P (zware metalen)

Klimaatimpact - Veebeheer

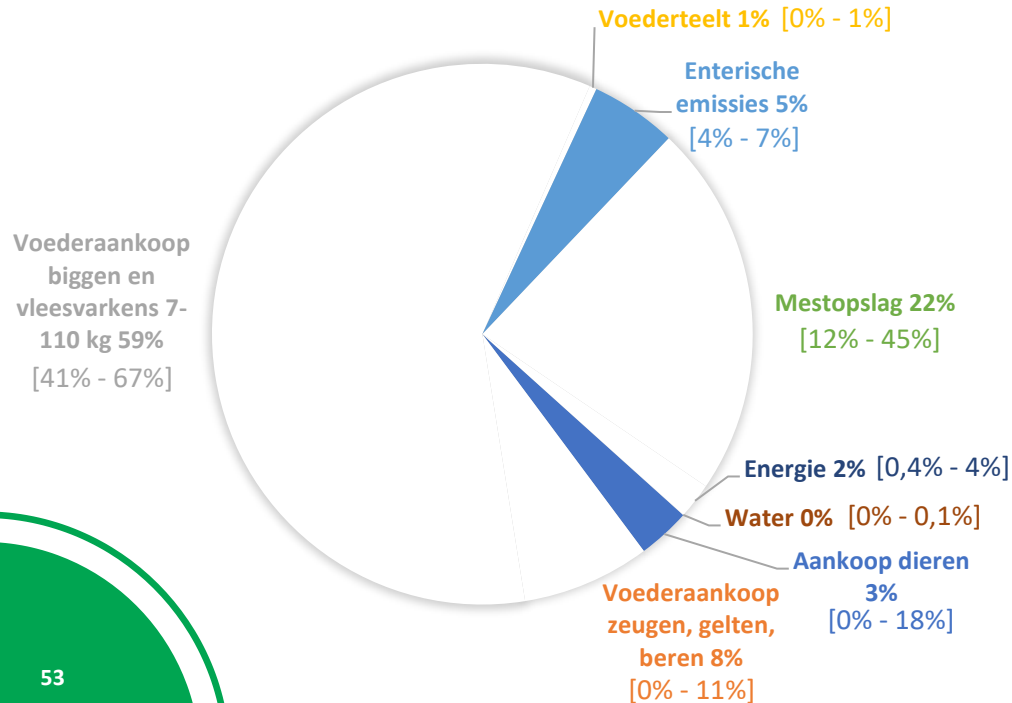
Methaanemissies die ontstaan tijdens de spijsvertering

- Grote bijdrage bij melkvee 41%
- Beperkte bijdrage bij varkens 5%

Klimaatimpact - Veebeheer

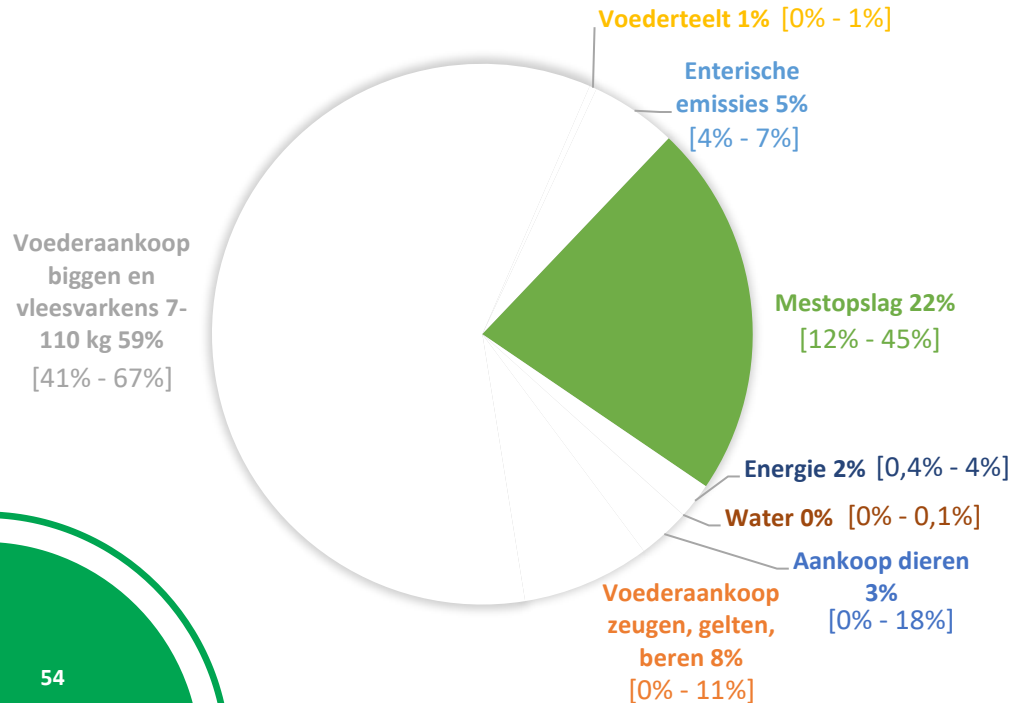
Methaanemissies die ontstaan tijdens de spijsvertering

- Grote bijdrage bij melkvee 41%
- Beperkte bijdrage bij varkens 5%

Aankoop dieren: impact uit database
-> toekomst: Klimrek-resultaten

Klimaatimpact - Mestbeheer

- Voeder
- N excretie
- Type opslag
  - > mestkelder, bedding (stro), ...
  - > mestsilo, mestvaalt, ...
- Duur opslag
- Buitentemperatuur
- Inputs luchtwassysteem
  - N_2O , CH_4
  - NH_3 , NO_2 ($PM_{2,5}$, PM_{10} , NMVOC)

AEA-lijst, PAS-lijst

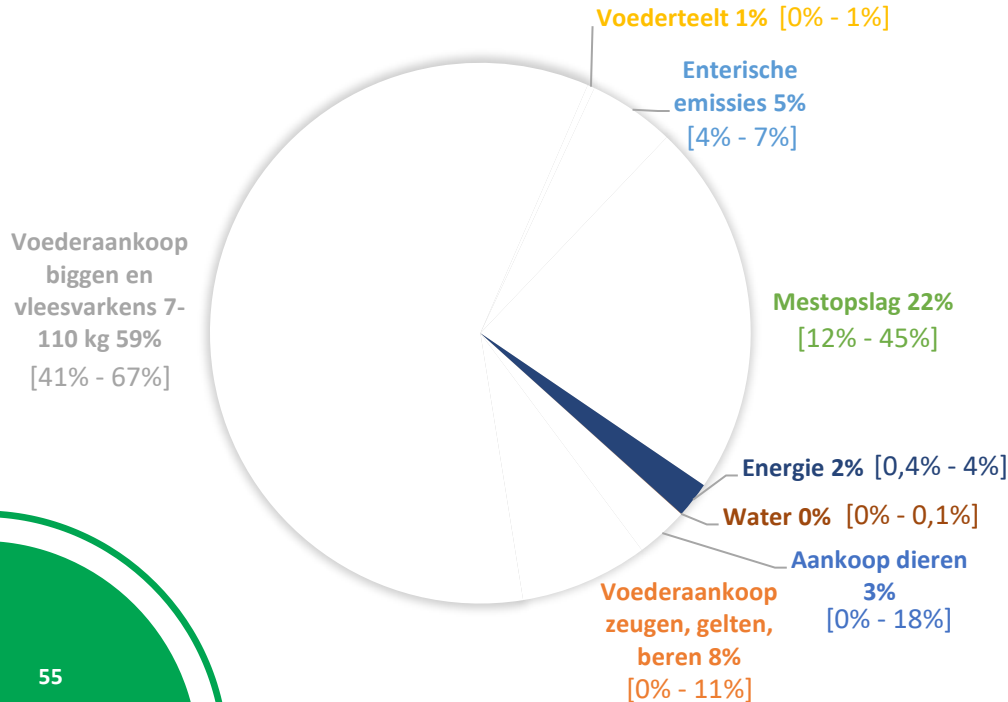

EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2019

Tier 2 & 3

2019 Refinement to the 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories

Klimaatimpact - Infrastructuur & energiebeheer & waterbeheer

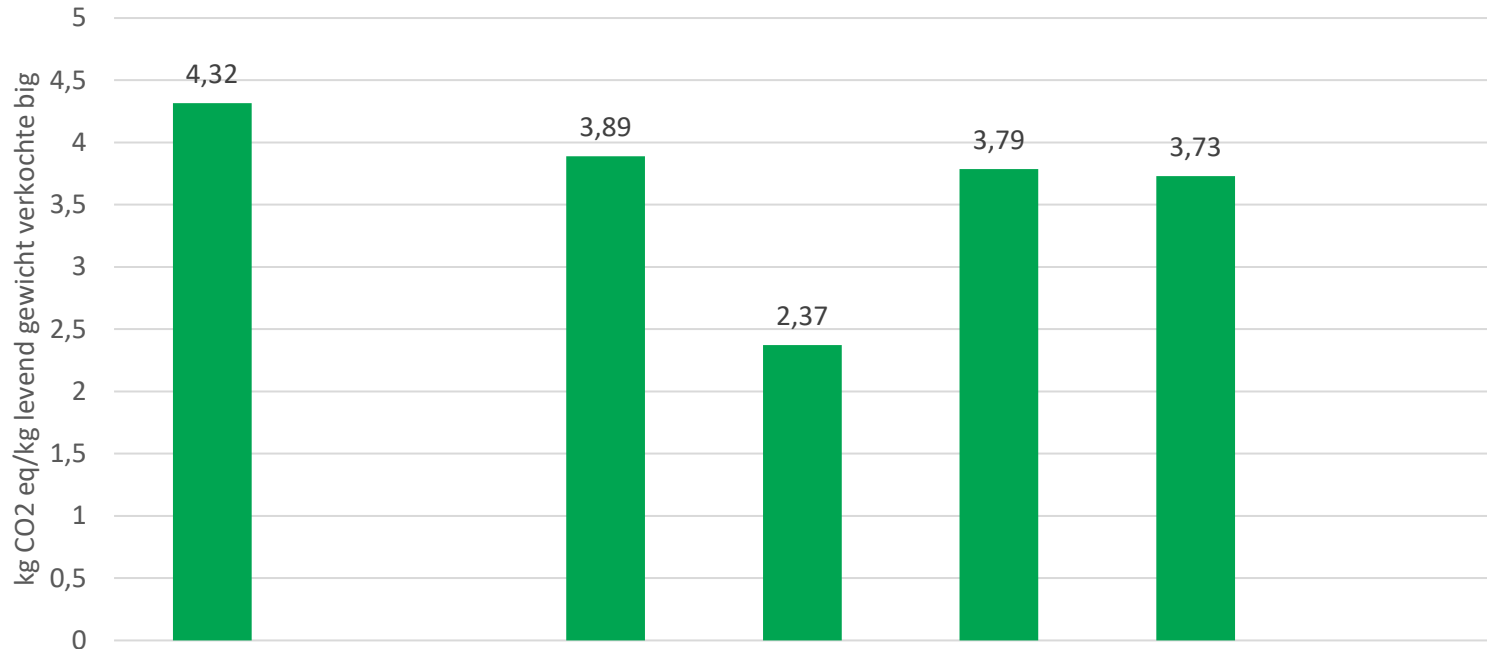
Energie (op 100%)

- Elektriciteit (net) 7 - 33%
- Elektriciteit (PV) 2 - 59%
- { Rode mazout 8 - 91%
- Aardgas 78%

Geïnjecteerde energie = vermeden energie opgewekt in gascentrale

Water: beperkte bijdrage
-> enkel van leidingwater

Klimaatimpact – verkochte biggen

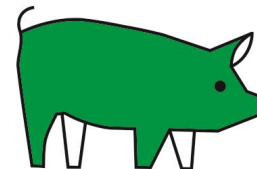

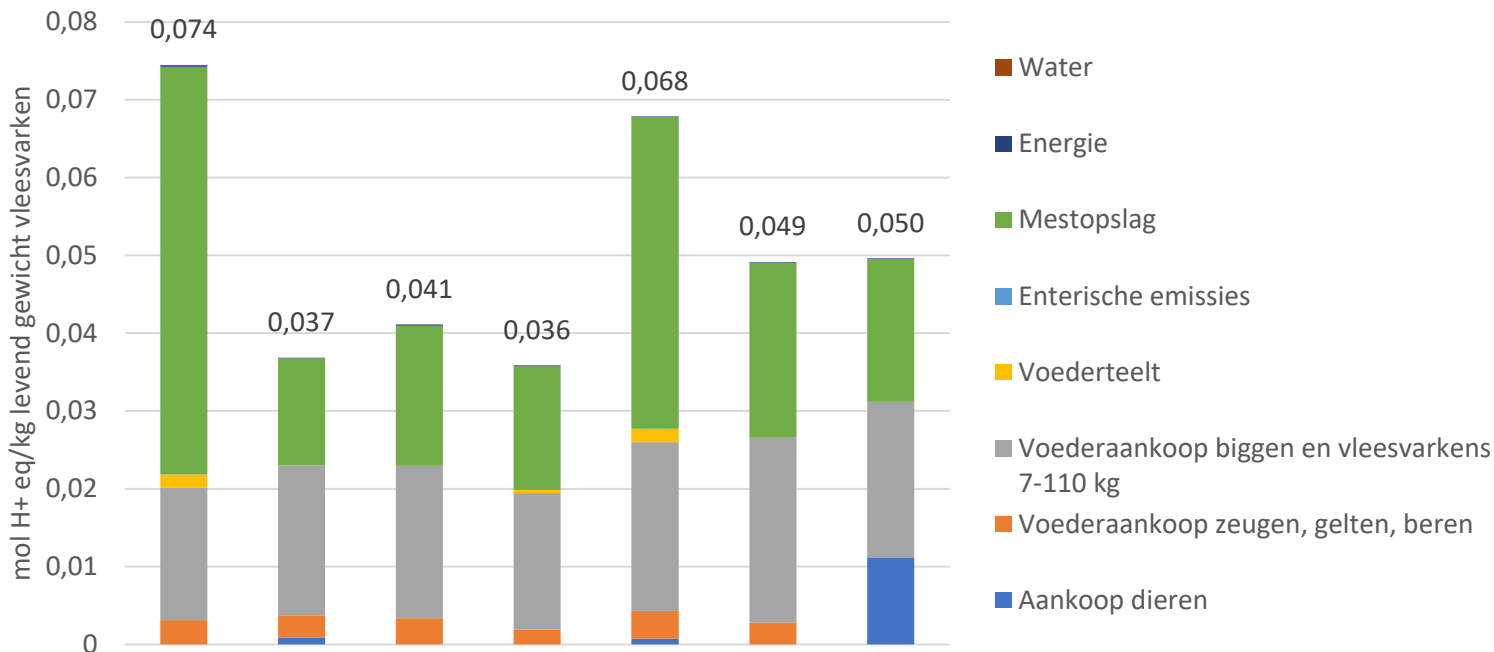

Inzoomen op overige milieu-impact

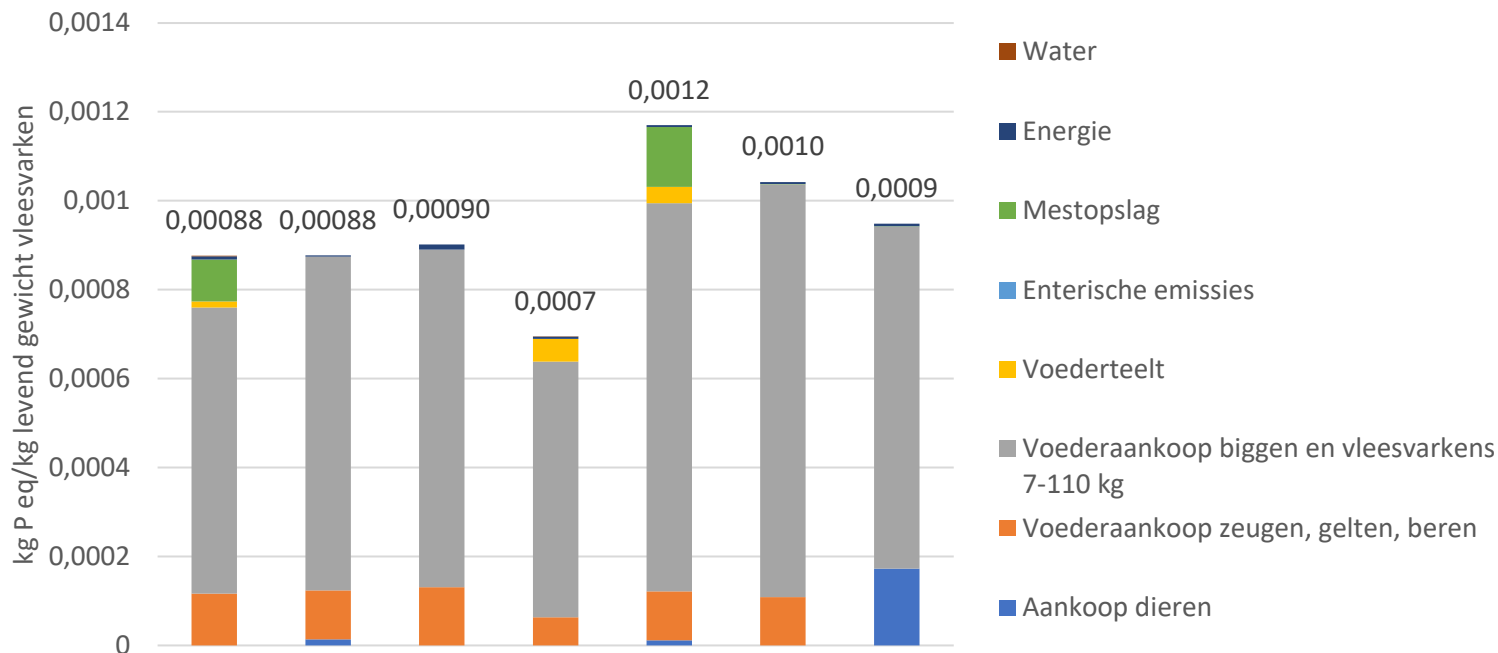

Verzuring

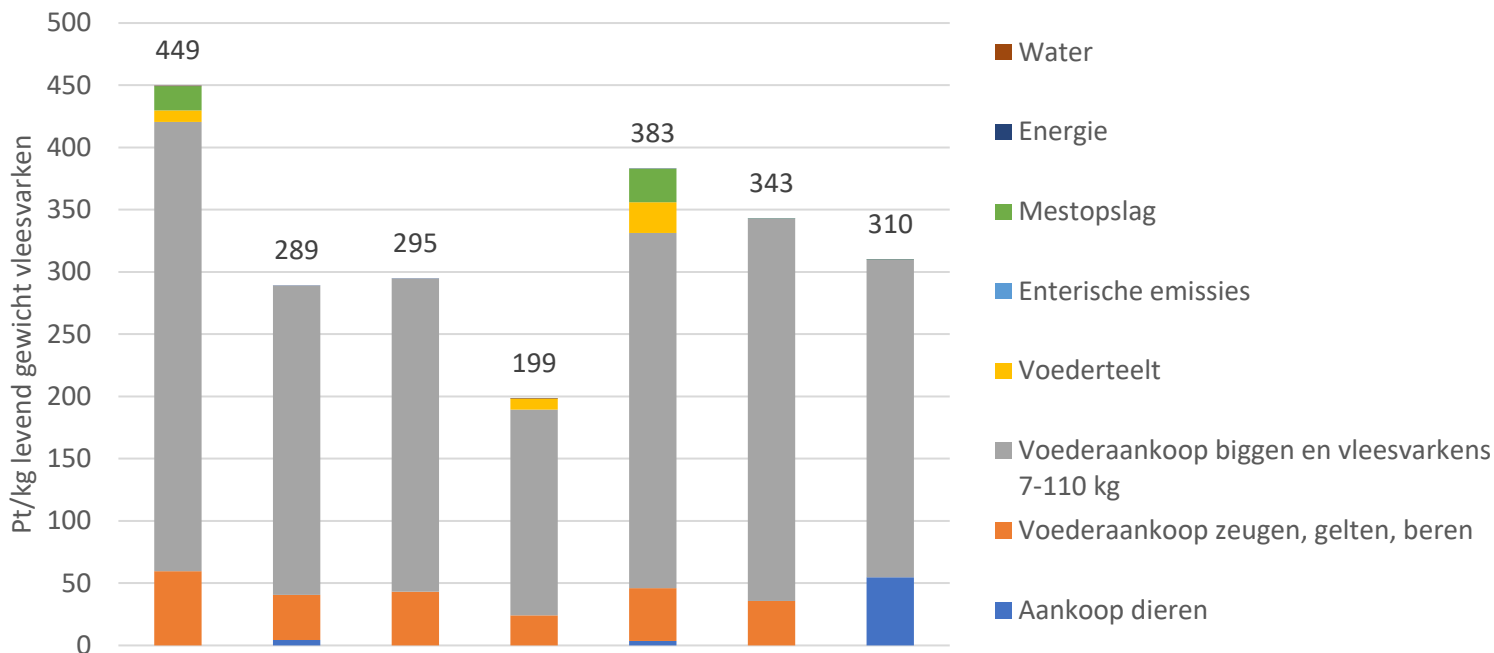

Vermesting/eutrofiëring, zoetwater

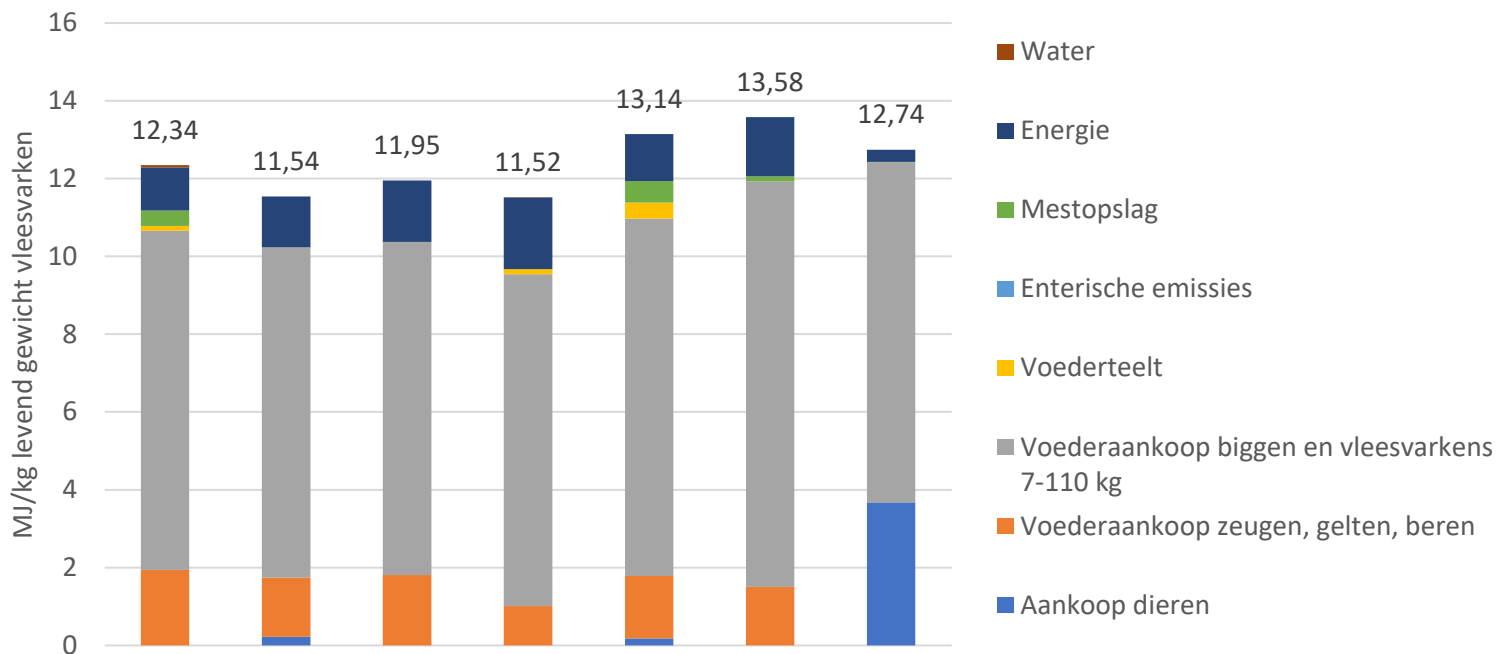
Landgebruik

Uitputting fossiele brandstof

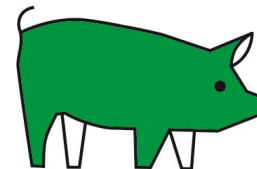

Mogelijke klimaatmaatregelen

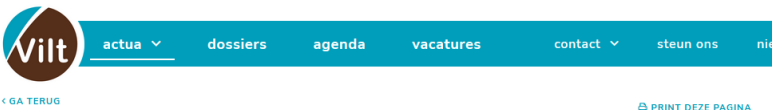

Sojavrij voederen, klimaatimpact verlagen?

Sander Palmans
Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw (PVL)

Sojavrije varkens

Het eiwitvraagstuk: peas of cake?

Brazilië brandt, ook vo 'vlees van bij ons'

Sarah Jacobs
30 augustus 2019

Onze vlees- en zuivelproductie heeft een groeiende globale impact, Greenpeace vast op basis van recente cijfers. Vooral varkens en kip in Vlaanderen krijgen soja uit Zuid-Amerika te eten, met schadelijke gevolgen voor het klimaat en unieke ecosystemen zoals de Braziliaanse Cerrado momenteel net als het Amazonewoud met hevige branden kampt.

Word proMO* Meest recent Klimaat Conflict Mondialisering Migratie Ontwikkeling

MO* Zonder jouw steun bestaat MO* niet

NIEUWS

WWF spreekt over geïmporteerde ontbossing

Afkomst van Belgische soja is vaak niet duidelijk

Impact consumptie op regenwouden en wetlands groot, zegt WWF: "België in top-8 Europese ontbossingsimporteurs"

Europa wil import van soja uit Brazilië beperken

9 November 2020 - Kimberly Bakker -

[2 reacties](#)

Het Europees Parlement heeft een verzoek ingediend om de import van sojabonen uit Brazilië te beperken. De wens is dat Europese handelaren door middel van verplichte certificering kunnen aantonen dat de sojabonen die zij importeren het bos in Zuid-

Albert Heijn: CO2-footprint wordt belangrijk koopcriterium

ACHTERGROND VARKENS ILONA LESSCHER 07 DEC 2021 OM 15:20UUR

Het concept 'Beter voor Varken, Natuur & Boer' van retailer Albert Heijn is ingevuld. Medio 2022 ligt het varkensvlees dat komt van de honderd deelnemende bedrijven met een eigen smoel in het versvak van alle filialen. CO2-footprint wordt een belangrijk koopcriterium, stelt de supermarktketen.

Stimuleren circulaire economie

- Nevenstromen uit voedings- en biobrandstoffenindustrie:
  - **Vandaag 43,9% van de grondstoffen**

Sojavrij voederen als eerste stap naar minder eiwitafhankelijkheid

- Doelstelling: Kunnen we varkens voederen zonder soja?
  - Behalen ze dezelfde resultaten?
  - Welke meerkost is er?
  - Kunnen we in Vlaanderen (meer) grondstoffen telen voor het voederen van varkens
  - (Idem voor braadkippen)

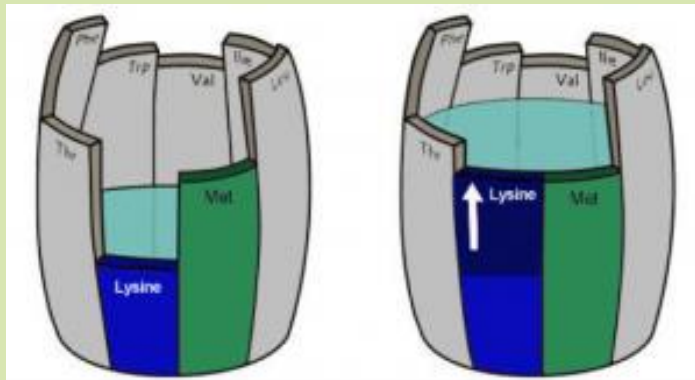
Kunnen we varkens voederen met minder eiwit?

- Lage eiwitvoerders meegenomen in demonstratieproef
  - Behalen we goede resultaten?
  - Wat is de meerkost?

Aminozuurbehoefte

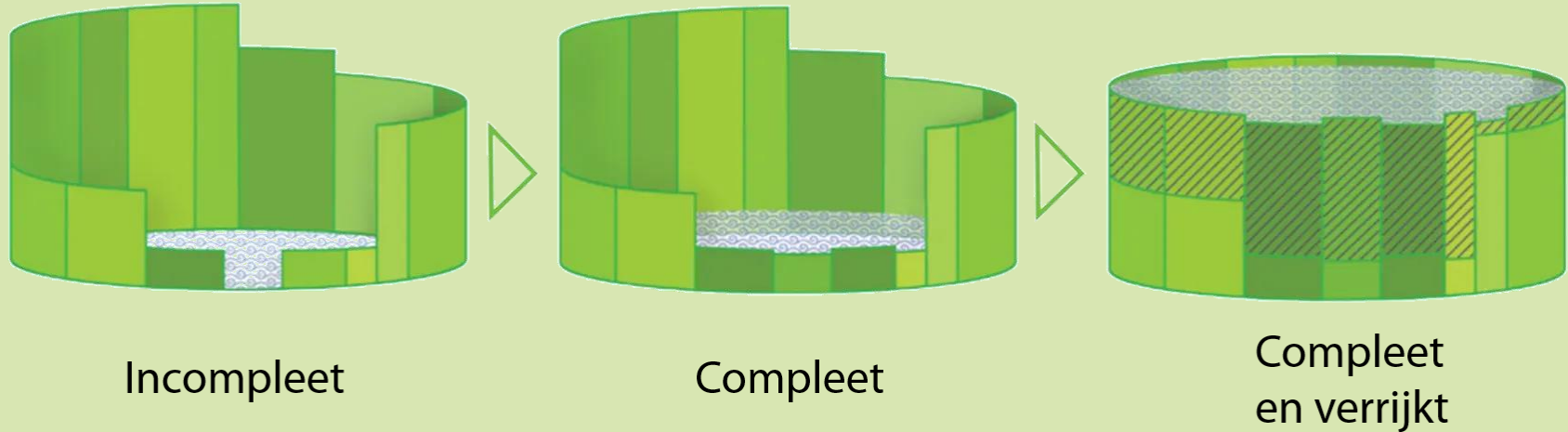
- LYSINE
  - Eerste limiterend essentieel aminozuur
  - Referentie aminozuur
- Ideaal eiwit model

	20-50	50-110
Lys	100	100
M+C	60	60
Thr	65	67
Trp	22	20
Val	70	>65
Ile	53	53
Leu	100	100
His	32	32
Phe+Tyr	95	95

Aminozuursamenstelling

Anti-nutritionele factoren

- Bemoelijken vertering
  - Bv. verlaagde eiwitverteerbaarheid
  - Kan/moet gecorrigeerd worden met enzymes

Alternatieve eiwitten

- Varkens gevoederd in 3 fasen
  - Combinatie van 'sojavervangers'
    - DDGS
    - Koolzaadschroot
    - Paardebonen
    - Lupinen
    - Erwtten
    - Aardappeleiwit

Voeder zonder soja is duurder

- Meerkosten voeders
  - Fase 1: 15 euro/ton
  - Fase 2: 10 euro/ton
  - Fase 3: 0 euro/ton

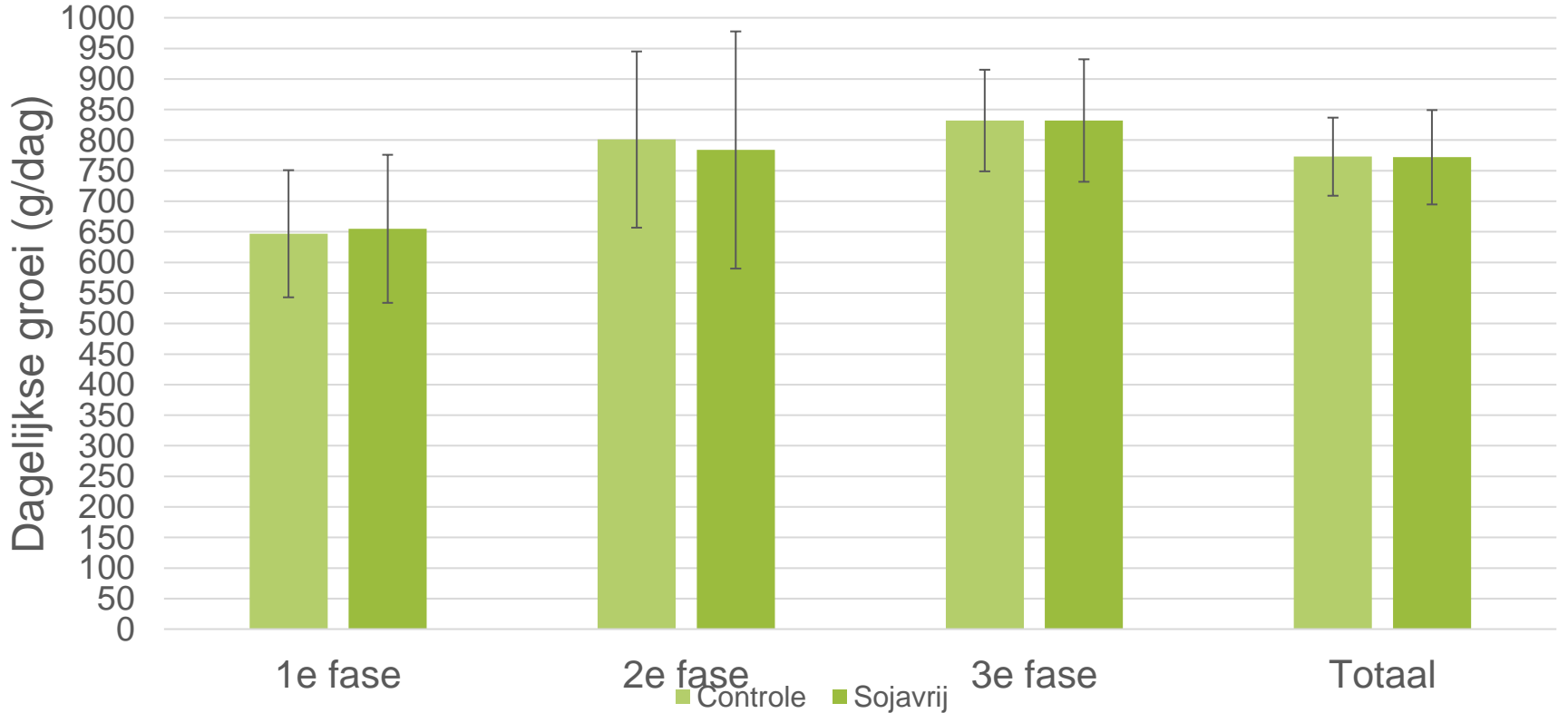

Voeder met minder eiwit is duurder

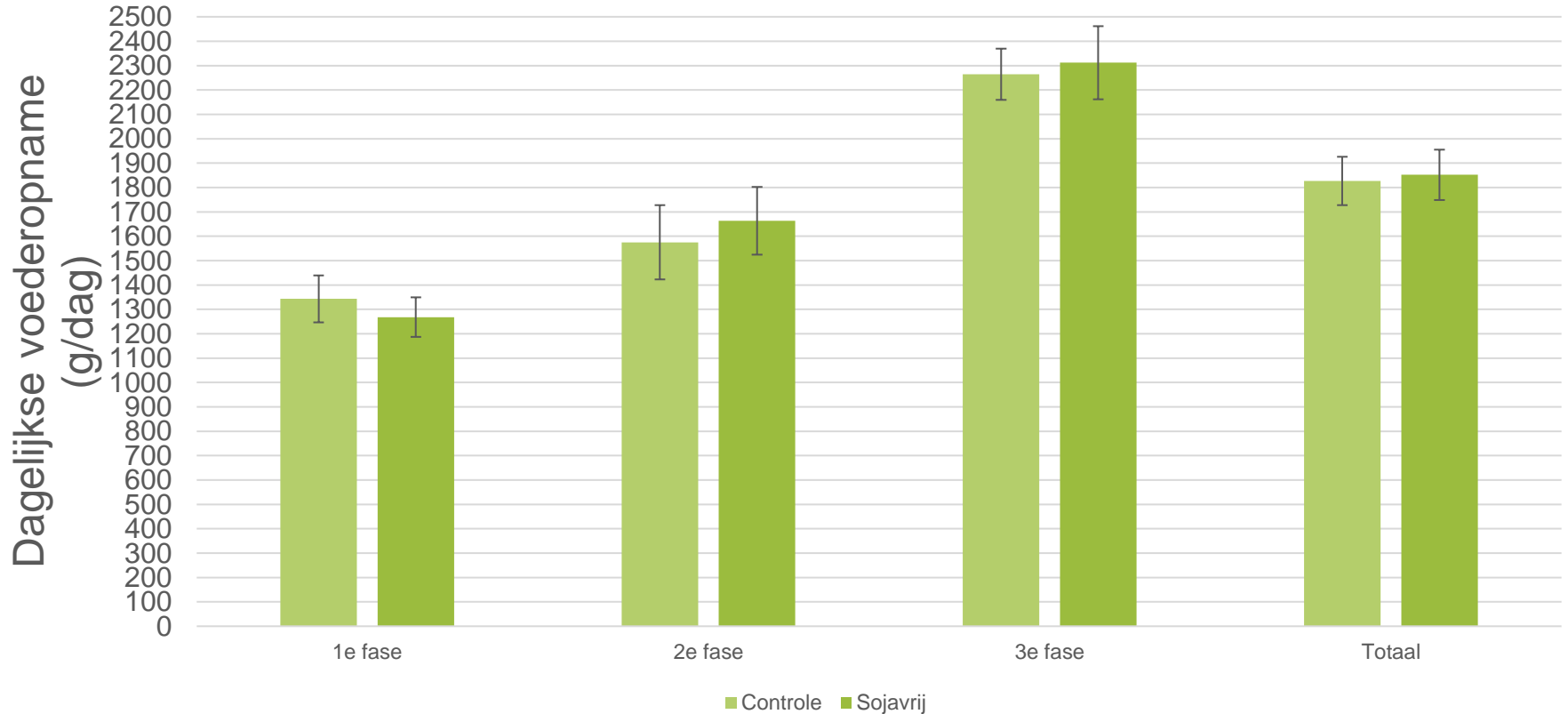
- Meerkosten voeders
  - Fase 1: 13 euro/ton
  - Fase 2: 17 euro/ton
  - Fase 3: 16 euro/ton

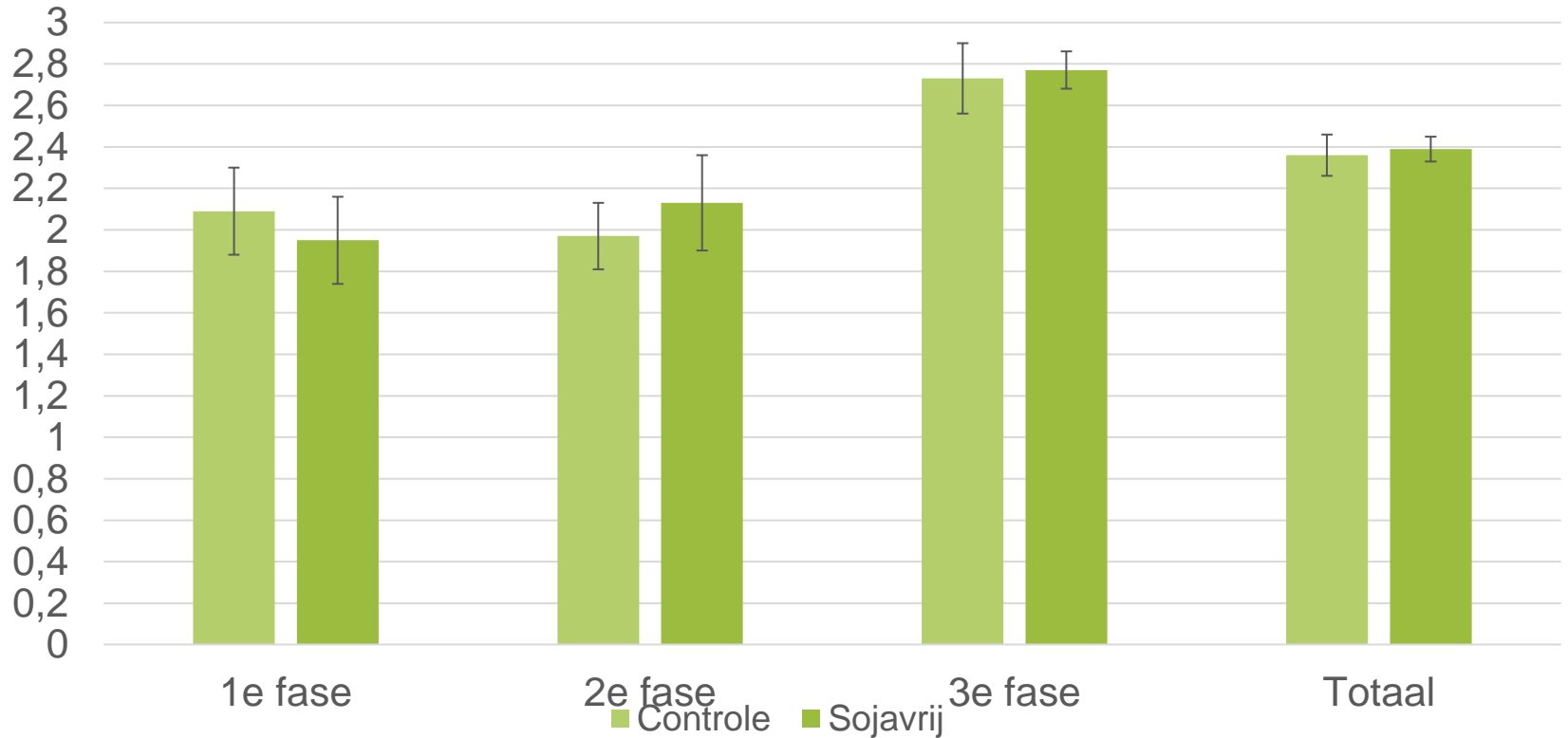
Dagelijkse groei

Dagelijkse voederopname

Voederconversie

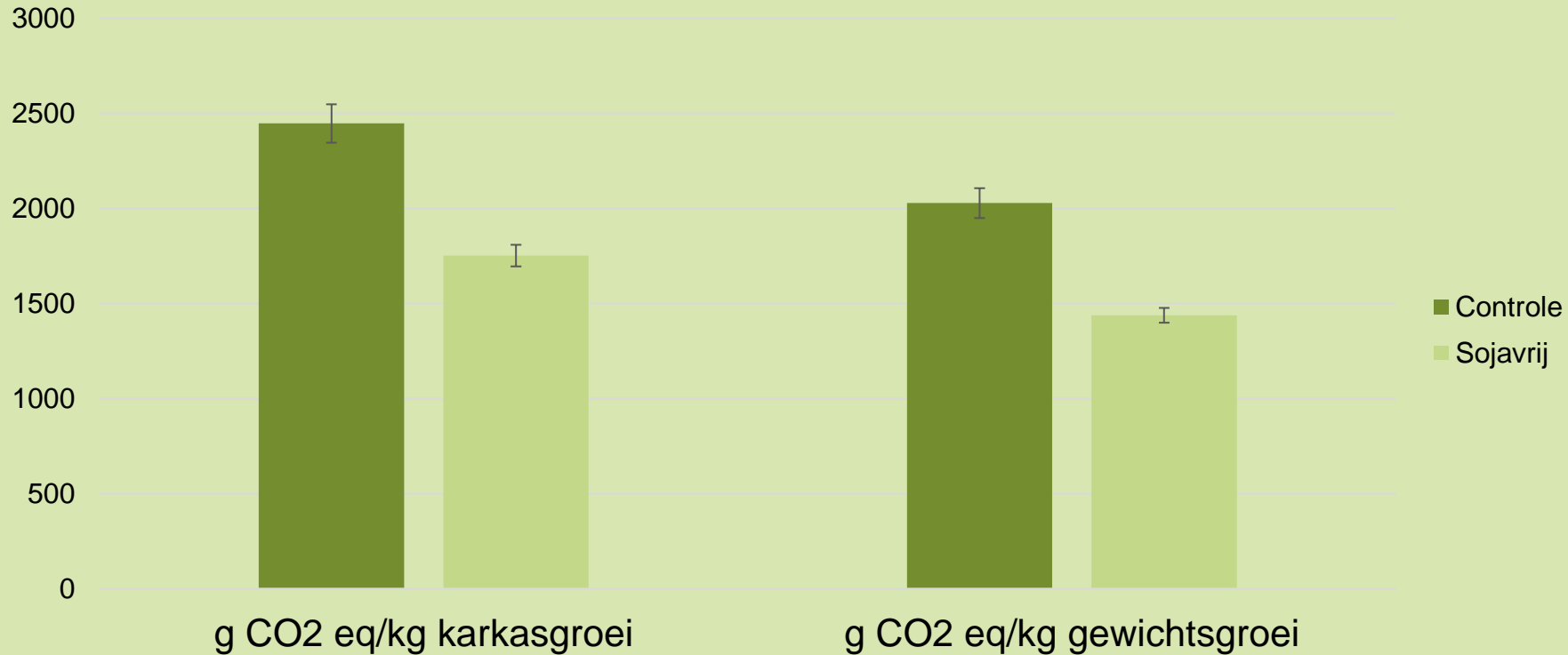
Karkasresultaten

Parameter	Controle	Sojavrij	P-waarde
KKKG (kg)	100,66 (0,83)	99,70 (0,85)	0,5774
Karkasgroei	83,99 (0,85)	83,03 (0,86)	0,4285
Vleespercentage (%)	64,26 (0,24)	63,88 (0,25)	0,3135
MBI	2,97 (0,05)	3,19 (0,05)	0,0065
Spekdikte (mm)	8,27 (0,25)	8,63 (0,26)	0,3499
Vleesdikte (mm)	73,04 (0,57)	70,60 (0,58)	0,0080
Rendement (%)	79,41 (0,22)	78,58 (0,22)	0,0090

Economische resultaten

Parameter	Controle	Sojavrij	P-waarde
Gecorr. Verkoopprijs (€/dier)	121,05 (1,03)	119,05 (1,05)	0,1176
Voederkost 1 ^e fase (€)	17,73 (0,40)	16,72 (0,40)	0,1756
Voederkost 2 ^e fase (€)	18,76 (0,71)	19,82 (0,71)	0,3231
Voederkost 3 ^e fase (€)	43,53 (1,02)	44,46 (1,02)	0,5349
Voederkost Totaal (€)	80,03 (1,80)	81,01 (1,80)	0,7093
Voerwinst (€)	40,43 (1,28)	38,07 (1,28)	0,2215

Carbon footprint - Voederopname

Conclusie Vleesvarkens

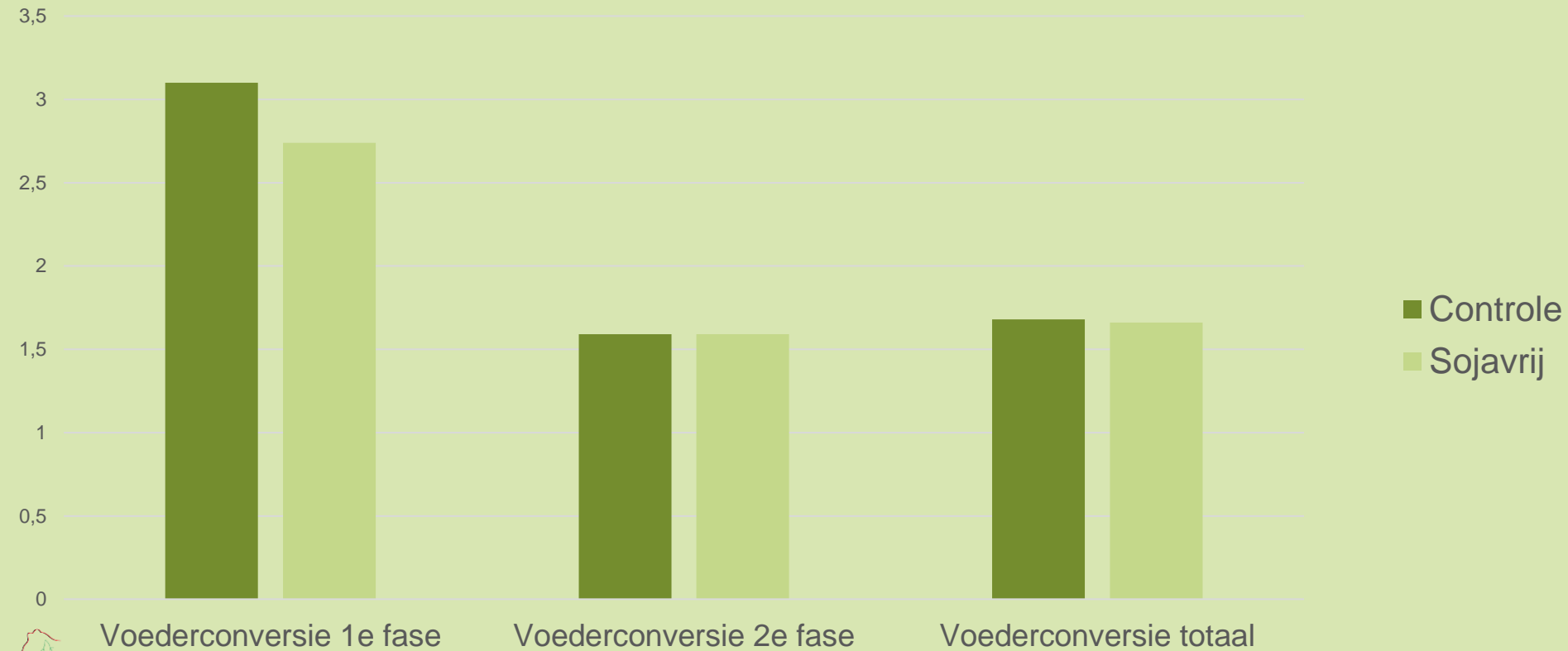
- Mindere kwaliteit en hogere voerkost leidt tot numeriek margeverschil van 2,36 euro per varken
- Carbon footprint wordt gereduceerd met 29% per kg groei en 28% per kg karkasgroei

Biggenproef

Biggenproef

Biggenproef

- Vergelijkbare resultaten zijn mogelijk
- MAAR:
  - Meerkost is 55 euro/ton voor periode d1-d14 → + 0,13 euro
  - Meerkost is 45 euro/ton voor periode d15-d42 → + 0,71 euro

Impact van bijproducten op dierprestaties en vleeskwaliteit

Eine Kowalski

Studienamiddag 2023

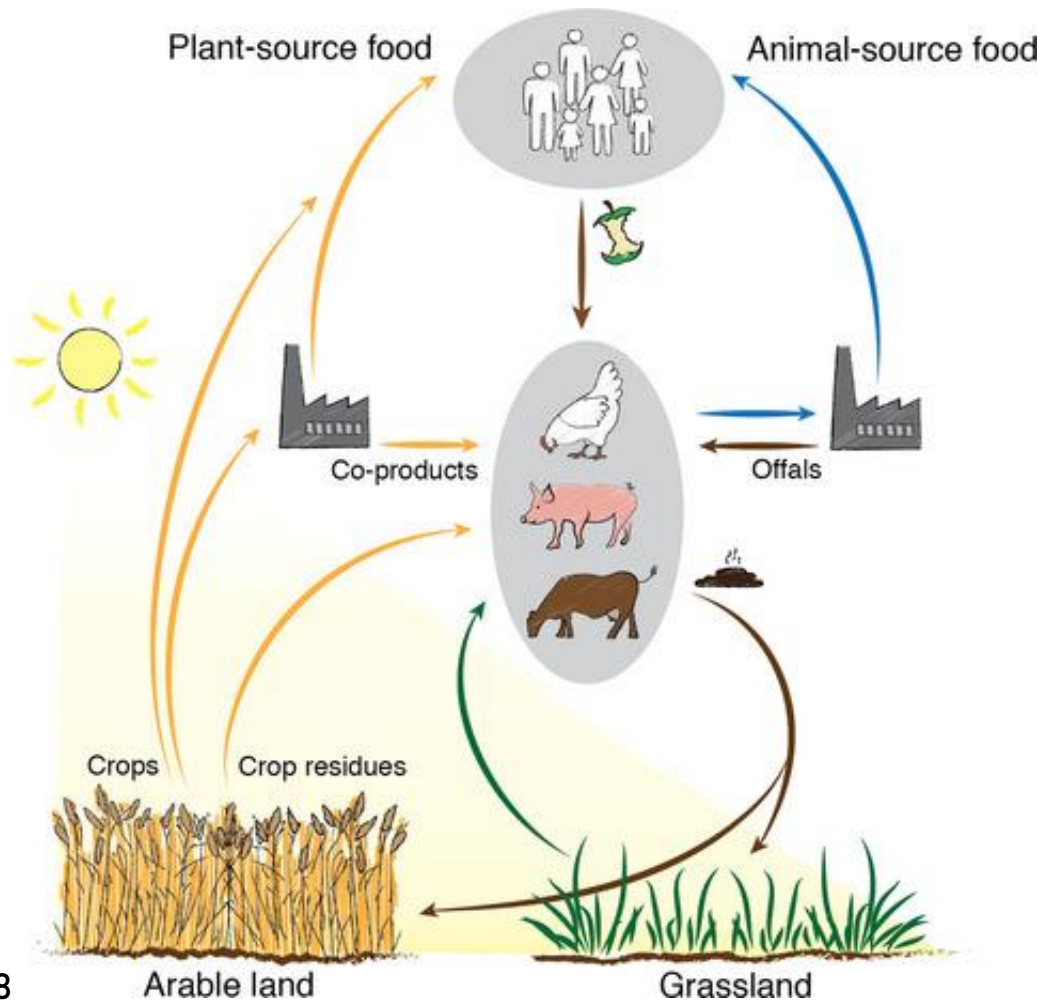
KU LEUVEN

ILVO

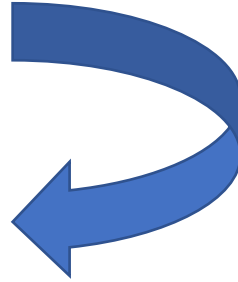
Food-Feed-Energy competitie

Van Zanten et al., 2018

Onderzoeksvraag

- Standaardvoeder:
  - Koolhydraatrijk
  - Ut voornamelijk graan en soja
- Enkel bijproducten in het voeder?
  - Meer vet- en vezelrijk

Proefopzet

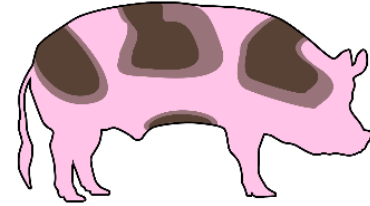

Proefopzet

ILVO

2 x 2 design: voeder x eindbeer

- 2 “types” eindbeer
  - Verschillende genetische aanleg voor voederopname
  - Gebaseerd op de fokwaarden

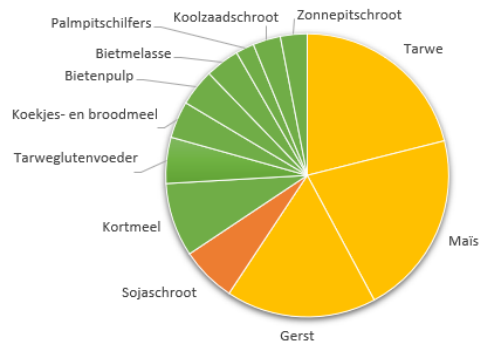
	Hoge voederopname	Lage voederopname
Voederopname	149	82
Groei	188	84
Karkaskwaliteit	107	141
Voederconversie	123	127

2 x 2 design: voeder x eindbeer

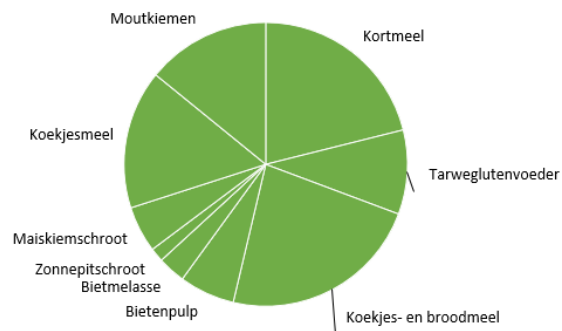
- 3-fasen voeder
  - 9-14 weken: standaardvoeder
  - 14-20 weken: ½ hokken/eindbeer: standaardvoeder, andere helft bijproductenvoeder
  - 20 weken- slacht: ½ hokken/eindbeer: standaardvoeder, andere helft bijproductenvoeder
- Proef
  - 9 weken tot slacht (23 of 26 weken)
  - 4 hokken per behandeling
  - *Ad libitum*voeder en water

Overzicht 3de fase voeder

**Standaard praktijkvoeder
(20 weken- slacht)**

**Bijproductenvoeder
(20 weken- slacht)**

	Standaard	Bijproduct
Netto energie (Mj/kg)	9,3	9,3
Ruw eiwit (g/kg)	146	148
Ruw vet (g/kg)	40	69
Ruwe celstof (g/kg)	45	67
Zetmeel (g/kg)	371	241

Resultaten

Resultaten

ILVO

Bijproductenvoeder geeft aanleiding tot iets lagere groei en voederopname, maar voederconversie vergelijkbaar

- Periode 14 weken tot slacht
- Levend eindgewicht:
  - Standaard voeder: 126 kg
  - Bijproductenvoeder: 123 kg

	Standaard voeder		Bijproductenvoeder
Groei (g/dag)	1081		1025
Voederopname (g/dag)	2845		2702
Voederconversie (g/g)	2,63	=	2,64

Lager karkasrendement bij het voederen met meer bijproducten

	Standaard voeder	Bijproductenvoeder
Karkasrendement (%)	79,4	78,5
Vleespercentage (%)	62,9	63,7

=

Smaak en vleeskwiteit vergelijkbaar bij diverse types voeder

	Standaard voeder		Bijproductenvoeder
pH	6,55	=	6,56
Dripverlies (%)	8,46	=	9,0
Intramusculair vetgehalte (%)	2,17	=	2,09

Ecologische duurzaamheid van verschillende castratie-alternatieven

Alice Van de Broeke

ILVO

Doel

Vergelijk

- Nutrient (N- en P-) excretie per kg varkensvleesproductie
- Carbon footprint (CFP) per kg varkensvleesproductie

tussen

- Immunocastraten (IC) versus intacte beren (EM) en baren (BA)
- verschillende management strategieën (dieet, huisvesting)

Methode

2 proeven 1 in België (ILVO) – 1 in Duitsland (UHDH)

Boars – Barrows – Immunocastrates

Belgium 8 hokken per behandeling

UHDH 12 hokken per behandeling

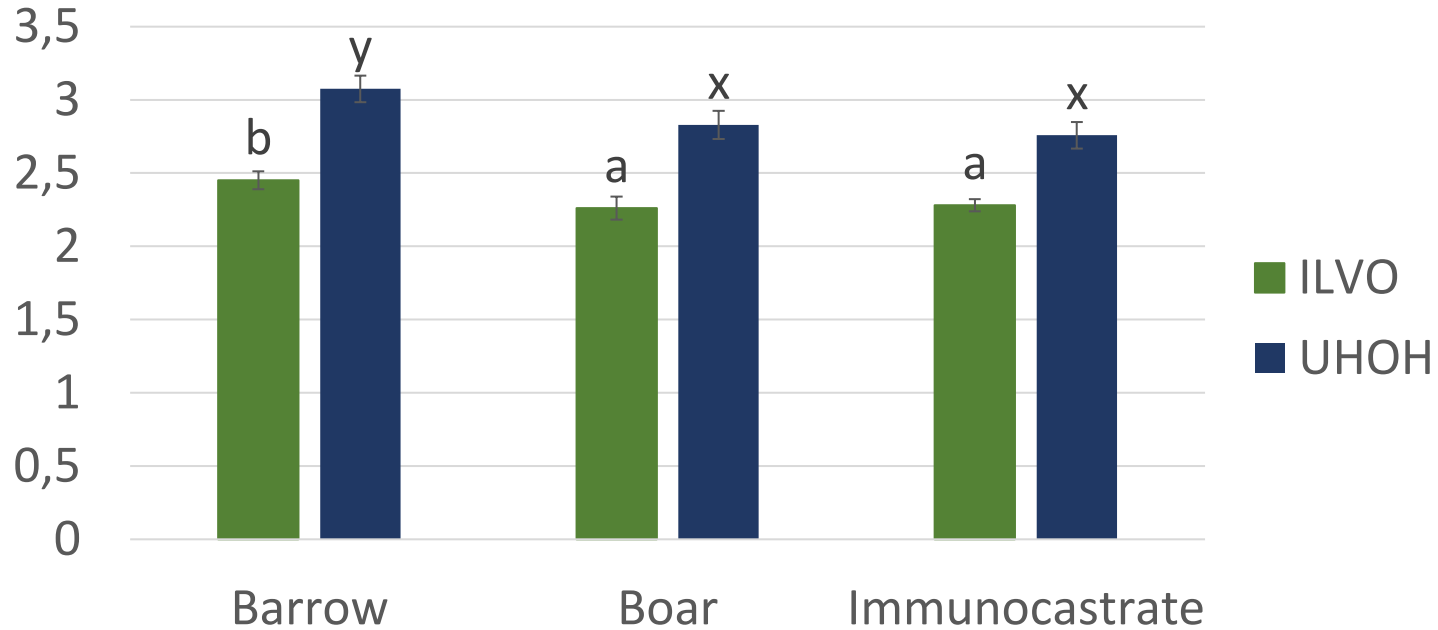
In het kader van het ERA-net project **SuS**: Sustainability in pork with immunocastration

Methode

Voedercompositie

	ILVO			UHOH		
	Phase 1	Phase 2	Phase 3	Phase 1	Phase 2	Phase 3
Crude protein, g/kg	160	155	159	175	161	159
P, g/kg	4.4	4.4	3.7	4.6	4.4	4.5
CFP _{feed} , CO ₂ eq/kg	1279	1172	1051	1285	1104	1046
SID LYS, g/kg	9.4	8.6	7.7	10.3	8.9	8.3
NE, MJ/kg	10.1	10.0	10.2			
ME, MJ/kg				13.0	13.0	12.3

Resultaten – Voederconversie, g/g

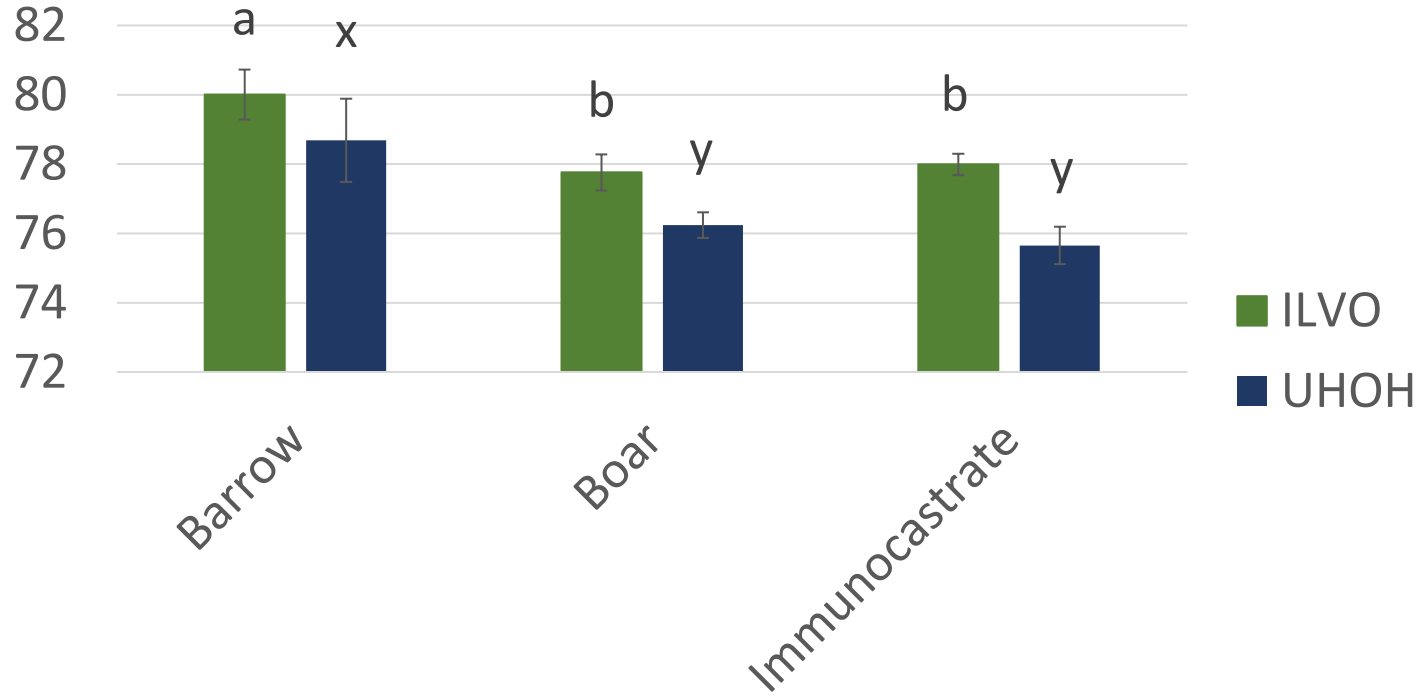

Gender: $P < 0.001$

Trial: $P < 0.001$

Interaction: $P = 0.048$

Resultaten – Dressing percentage, %

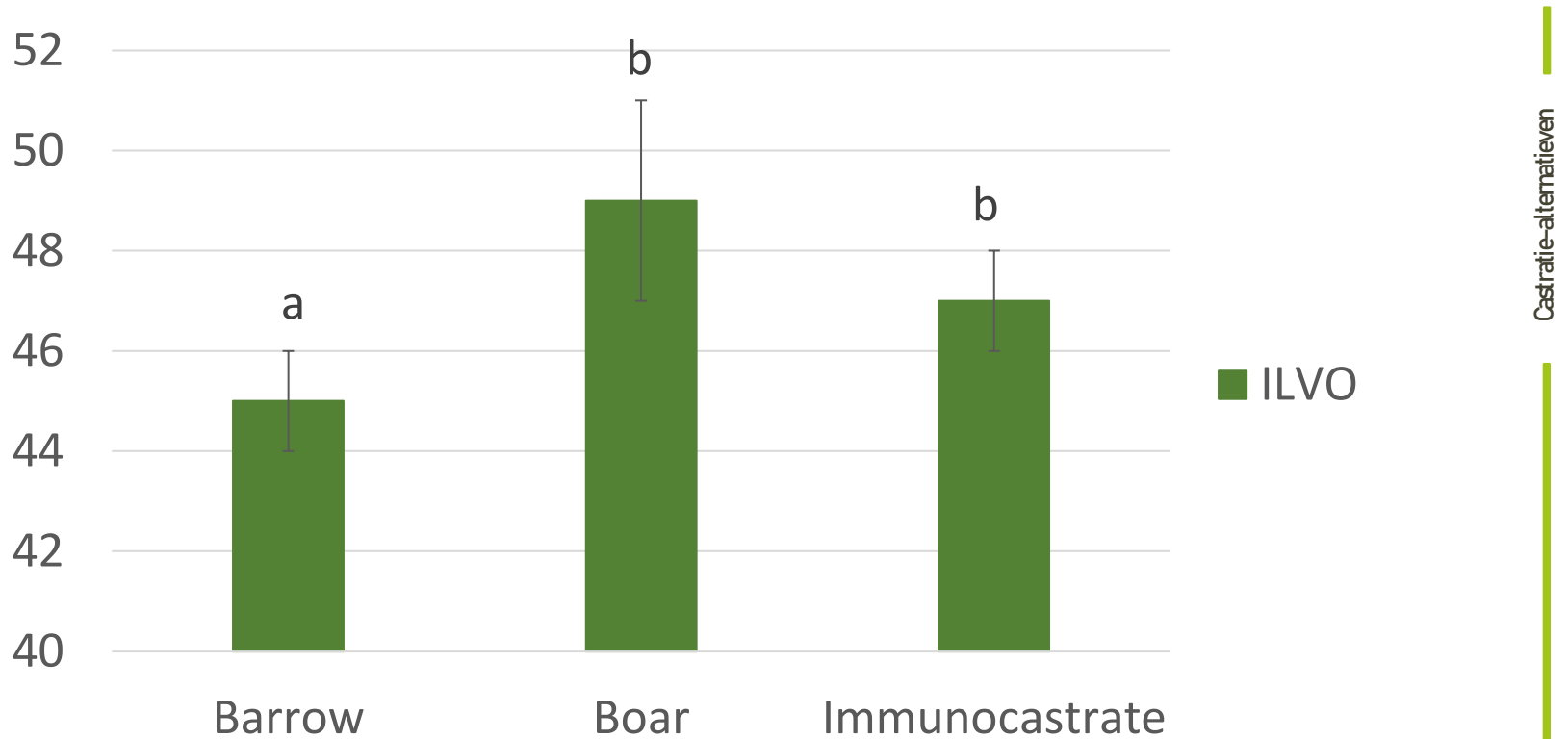
Gender: P=0.004

Trial: P= <0.001

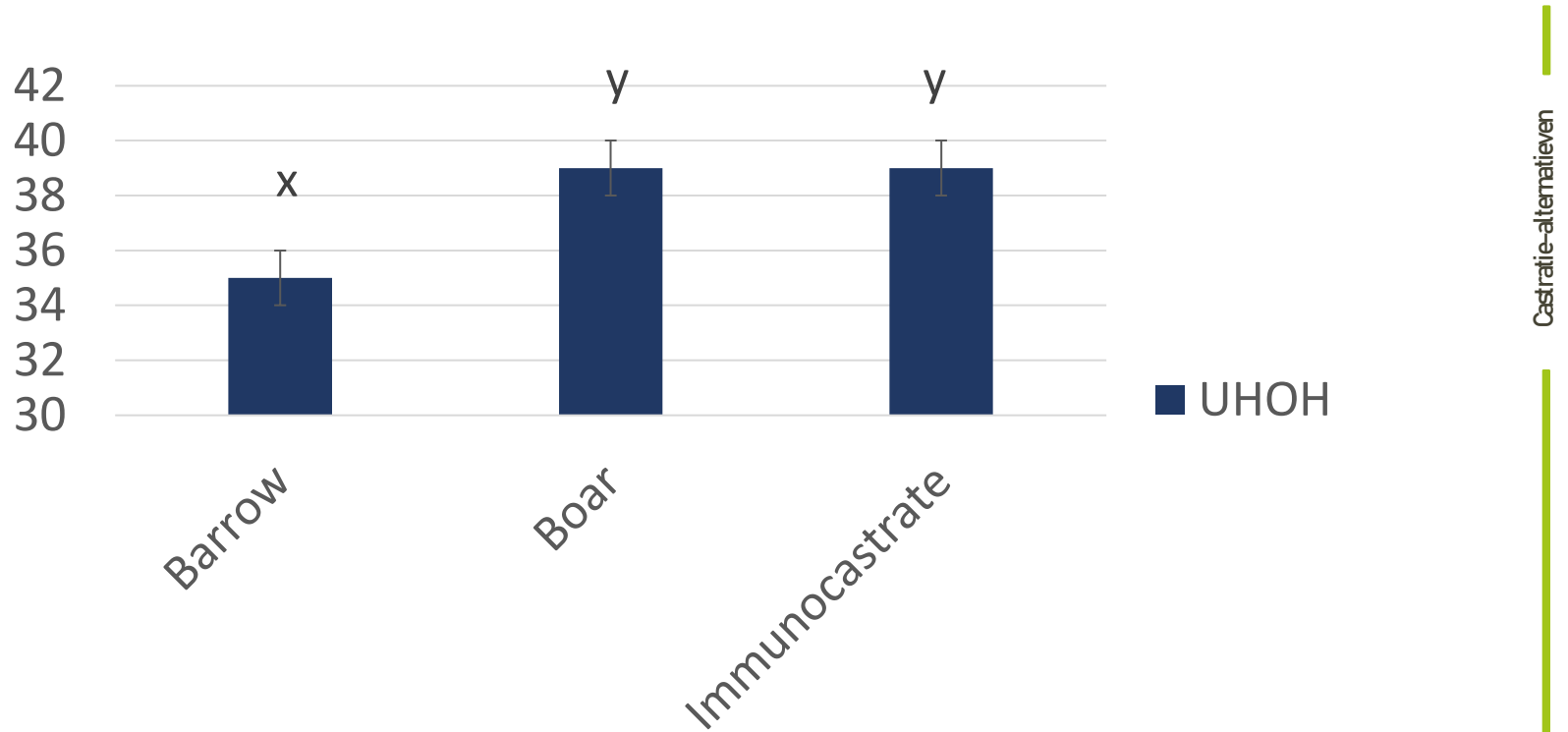
Interaction: P= 0.128

Resultaten – Stikstof efficiëntie, %

Resultaten – Stikstof efficiëntie, %

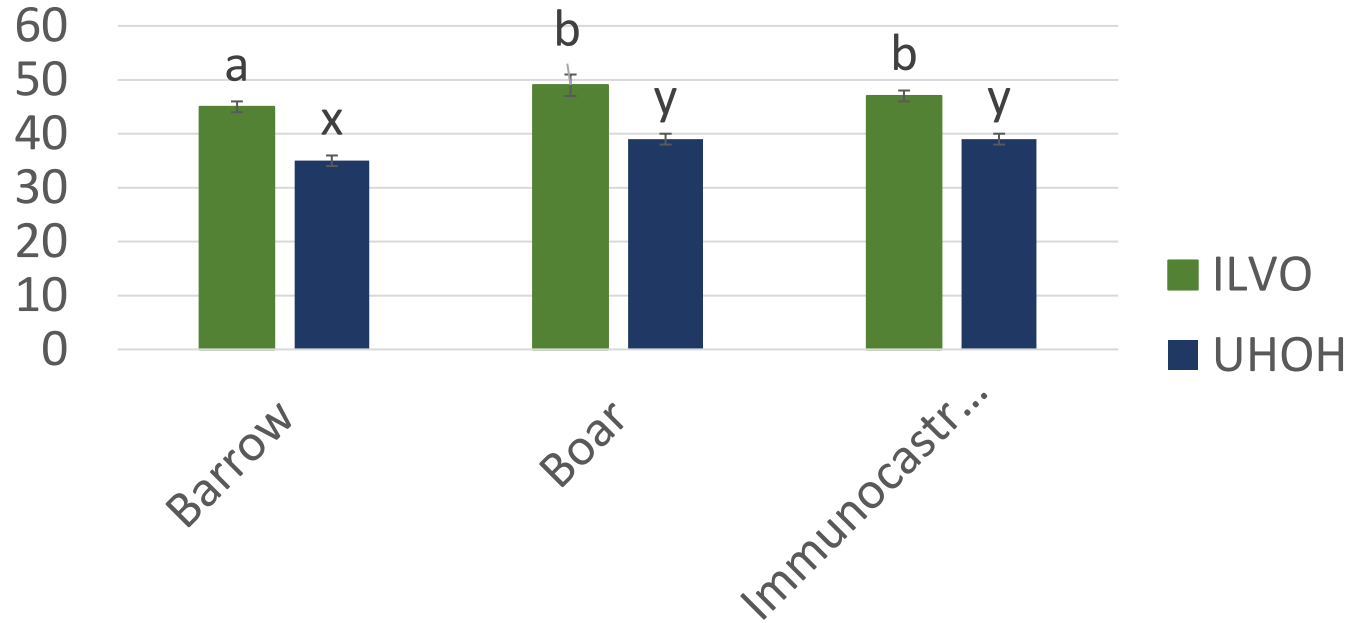

Methode

Voedercompositie

	ILVO			UHOH		
	Phase 1	Phase 2	Phase 3	Phase 1	Phase 2	Phase 3
Crude protein, g/kg	160	155	159	175	161	159
P, g/kg	4.4	4.4	3.7	4.6	4.4	4.5
CFP _{feed} , CO ₂ eq/kg	1279	1172	1051	1285	1104	1046
SID LYS, g/kg	9.4	8.6	7.7	10.3	8.9	8.3
NE, MJ/kg	10.1	10.0	10.2			
ME, MJ/kg				13.0	13.0	12.3

Resultaten – Stikstof efficiëntie, %

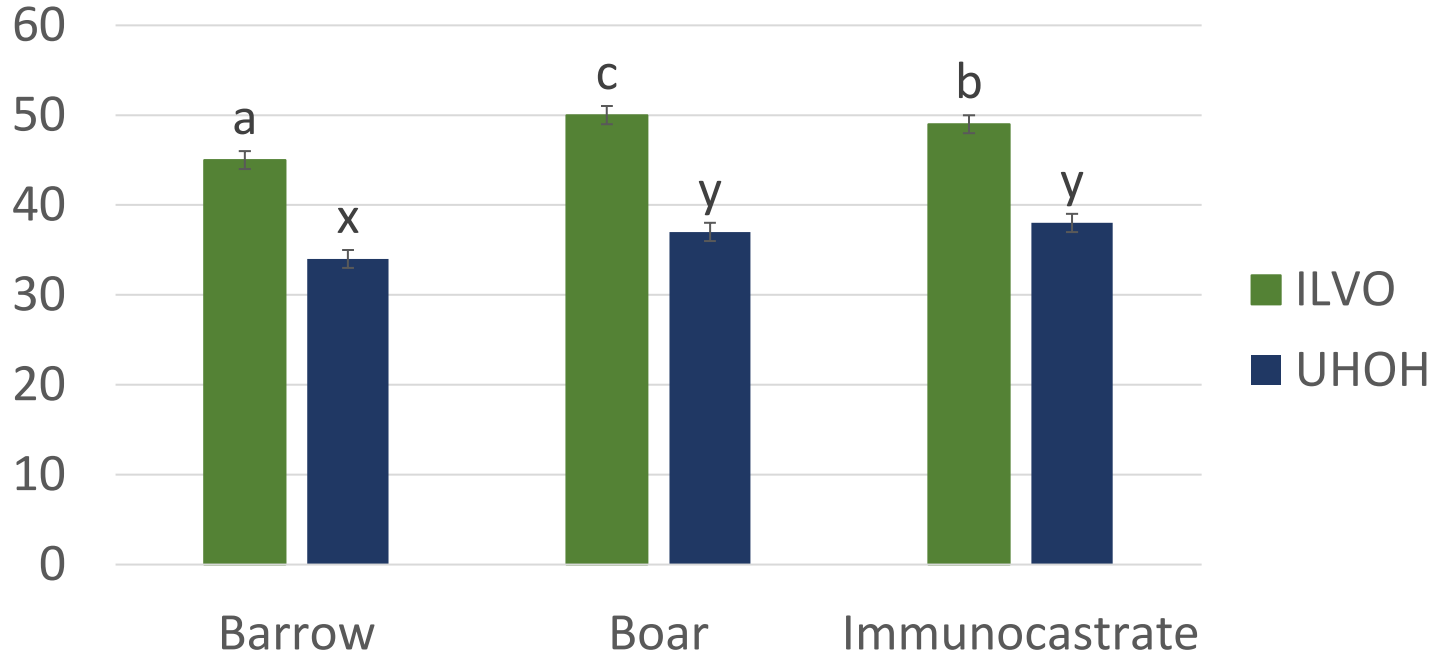
Gender: $P < 0.001$

Trial: $P < 0.001$

Interaction: $P = 0.038$

Castratie-alternatieven

Resultaten – Fosfor efficiëntie, %

Gender: $P < 0.001$

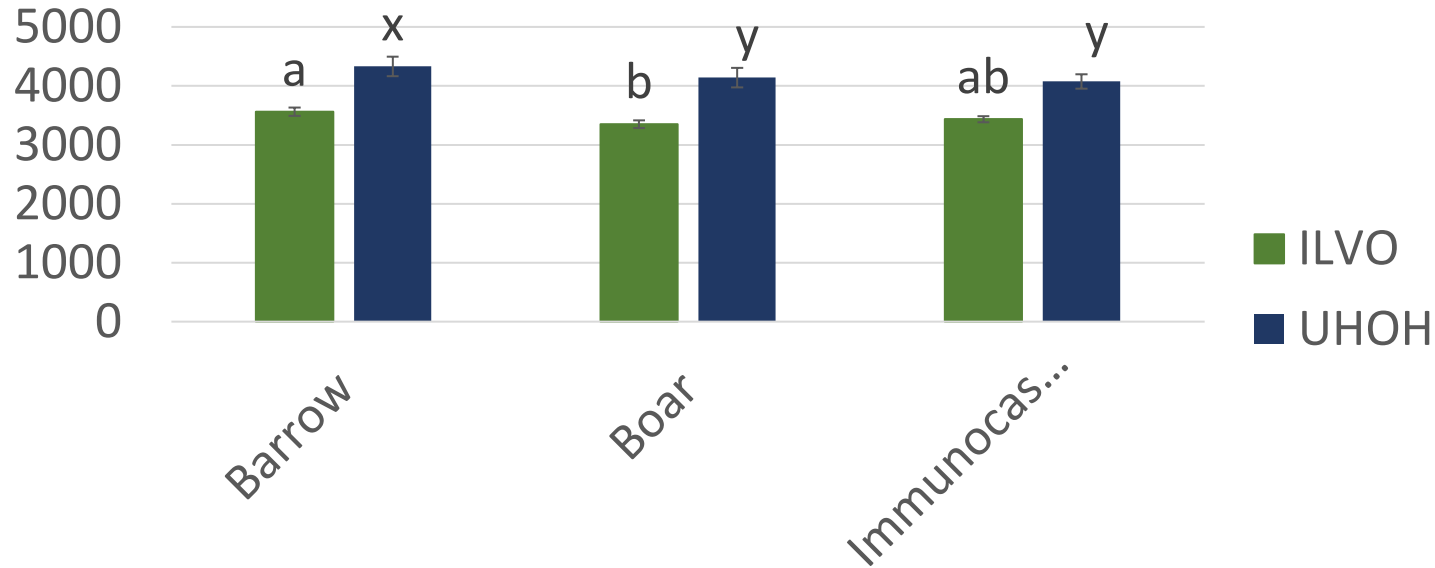
Trial: $P < 0.001$

Interaction: $P = 0.021$

Castratie-alternatieven

Resultaten – Carbon footprint (CFP) van de voederopname

CFP per kg karkasgroei, CO₂-eq

Gender: P=<0.001

Trial: P= 0.002

Interaction: P= 0.183

Castratie-alternatieven

Conclusie

De betere voederefficiëntie van intacte beren en immunocastraten resulteert in een **lagere milieu-impact** in vergelijking met baren

Maar

verschillen tussen proeven waren groter dan verschillen tussen geslachten

BEDANKT VOOR UWAANDACHT

Wij beantwoorden graag jullie vragen

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

FF

FLANDERS'
FOOD

samen voor #sterkgroeien

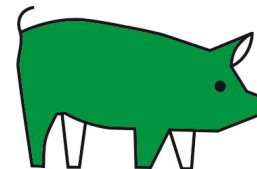

Samen werken aan klimaatneutraal vlees

Jan Coenegrachts (Belgian Pork Group)

**SAMEN WERKEN AAN
KLIMAATNEUTRAAL
VARKENSVLEES**

Jan Coenegrachts

- KLIMREK BB
19/06/2023

WAT IS KLIMAATNEUTRAAL?

CO₂eq?

-invloed op
opwarming aarde

Ecologische impact?

Globaal

- opwarming aarde incl landgebruik
- watergebruik

Lokaal

- watergebruik
- N-emissies lucht
- N en P-emissies water

Globale ecologische voetafdruk

BROEIKASEFFECT

(van grondstof tot en met distributie)

Kg CO ₂ -eq / kg varkensvlees
5,5 kg
Per kg varkensvlees
1,1 kg
Per portie van 200 g varkensvlees

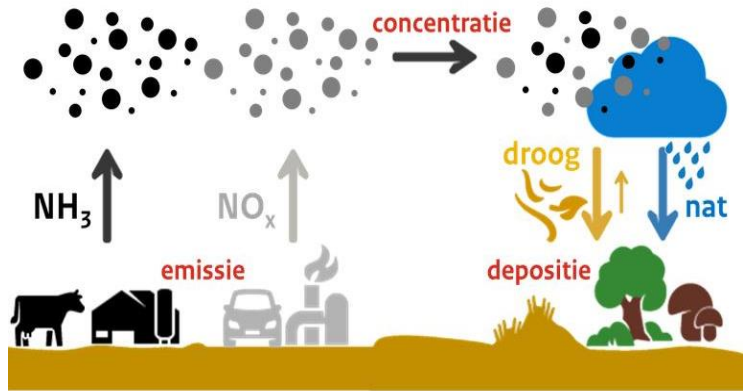
WATERGEBRUIK

(ook lokale voetafdruk)

Groen (=regenwater op gewassen)	Blauw (irrigatie- of drinkwater)	Grijs (om vervuild water te verdunnen)
4.860 liter	480 liter	660 liter
Per kg varkensvlees		
972 liter	96 liter	132 liter
Per portie van 200 g varkensvlees		

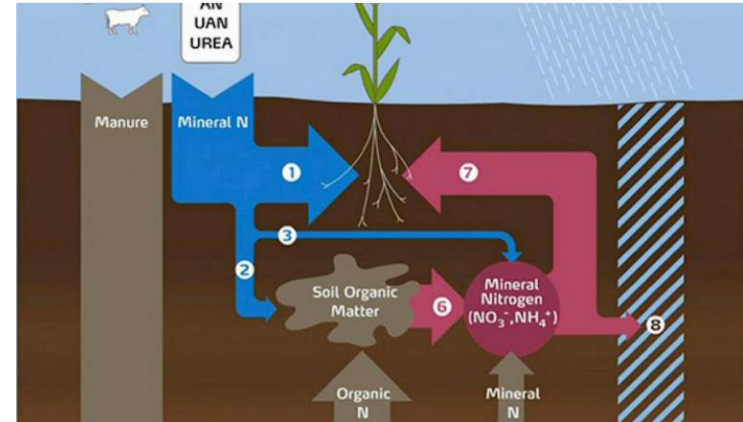
vlees.nl

Lokale ecologische voetafdruk: de stikstof- en fosforproblematiek

Ammoniakemissies:
-stikstof in natuurgebied

Mestproblematiek:
-stikstof en fosfor in (grond)water

WAT 'MOETEN' WE?

CO₂eq?

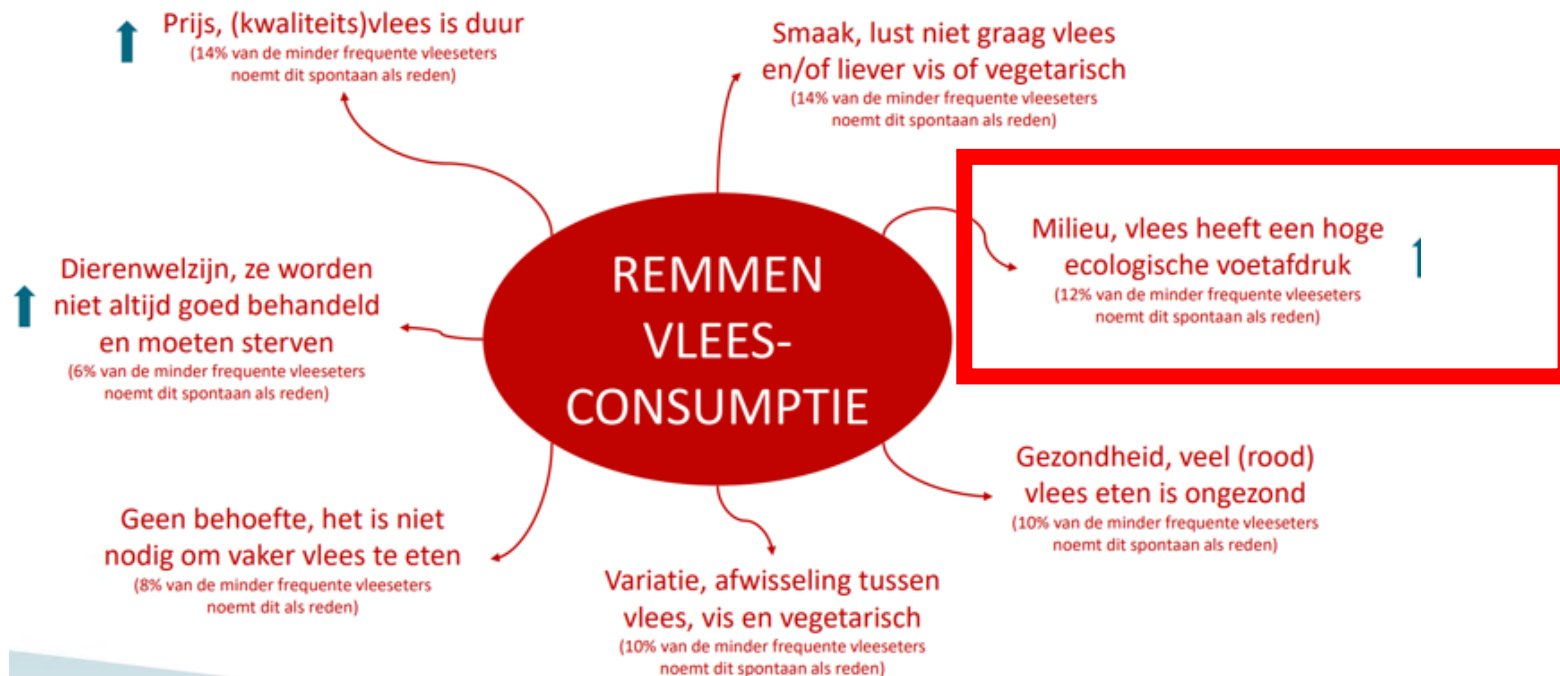
-invloed op
opwarming aarde

Banken

Klanten

Stakeholders - consumenten

WAT 'MOETEN' WE?

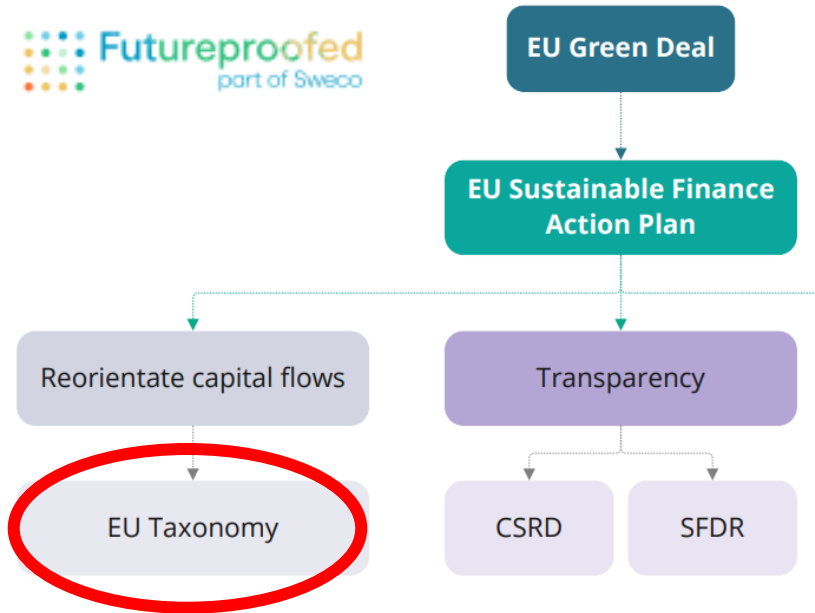

bron: vleestracking VLAM (iVax, febr. 2023)

VLAM

Top 3 'remmen': smaak, milieu, gezondheid

WAT 'MOETEN' WE?

Ecologische impact?

Globaal
-opwarming aarde

Lokaal
-watergebruik
-N-emissies lucht
-N en P-emissies water

EU-taxonomy, onderdeel van CSRD

De EU Taxonomy

Bron: Pantarein

Wat? Classificatiesysteem voor duurzame activiteiten

Hoe?

Welk deel van omzet/uitgaven is duurzaam?

- % van omzet
- % CapEx
- % OpEx

Landbouw zou niet moeten voldoen aan de EU-taxonomy, maar wat met de voedingssector = ONDUIDELIJK ??

De EU Taxonomy

Bron: Pantarein

Wat? Classificatiesysteem voor duurzame activiteiten

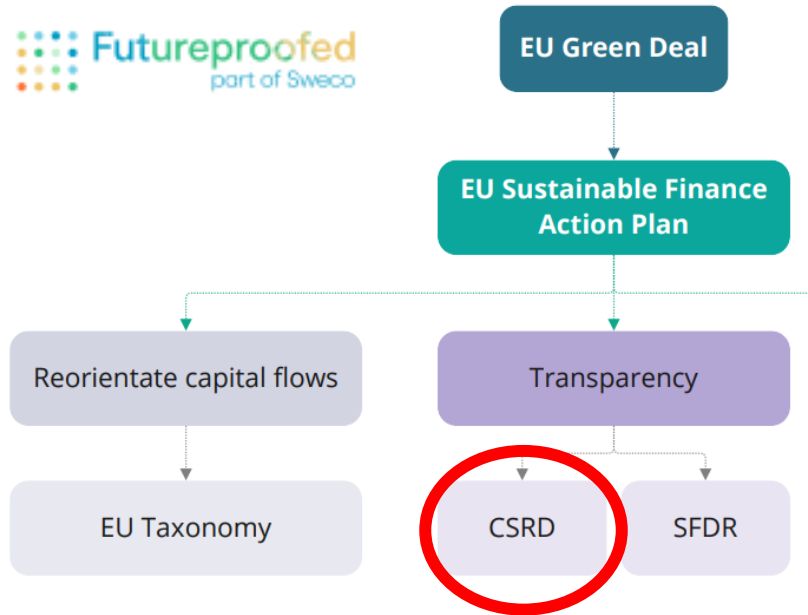
Hoe?

Welk deel van omzet/uitgaven is duurzaam?

- % van omzet
- % CapEx
- % OpEx

WAT MOETEN WE?

CSRD-rapportering, niet zo ver meer af

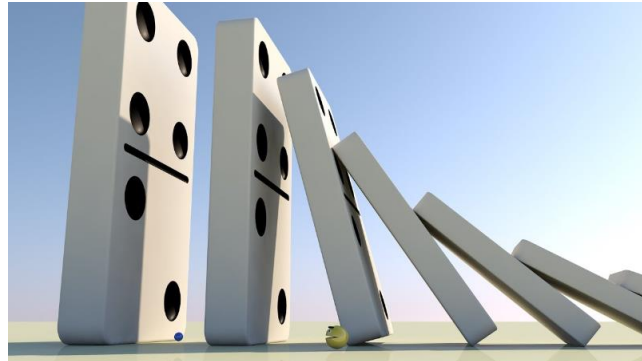
	Beursgenoteerde grote ondernemingen, kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen ¹ indien minstens 2 van onderstaande criteria overschreden worden ²	Ondernemingen die minstens 2 van onderstaande criteria overschrijden	Beursgenoteerde middelgrote ondernemingen, kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen die ten minste 2 van onderstaande criteria niet overschrijden	Beursgenoteerde kleine ondernemingen, kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen die ten minste 2 van onderstaande criteria niet overschrijden
Werknemers	500	250	250	50
Jaaromzet	40 miljoen €	40 miljoen €	40 miljoen €	8 miljoen €
Balanstotaal	20 miljoen €	20 miljoen €	20 miljoen €	4 miljoen €
Startdatum rapporteringsplicht	1 januari 2025 (met betrekking tot het boekjaar 2024)	1 januari 2026 (met betrekking tot het boekjaar 2025)	1 januari 2027 (met betrekking tot het boekjaar 2026)	1 januari 2027 (met betrekking tot het boekjaar 2026)

- Moet 'geaudit' worden
- Openbaar gemaakt, zoals een jaarrekening, voor iedereen raadpleegbaar

CSRD-rapportering, cascade-effect

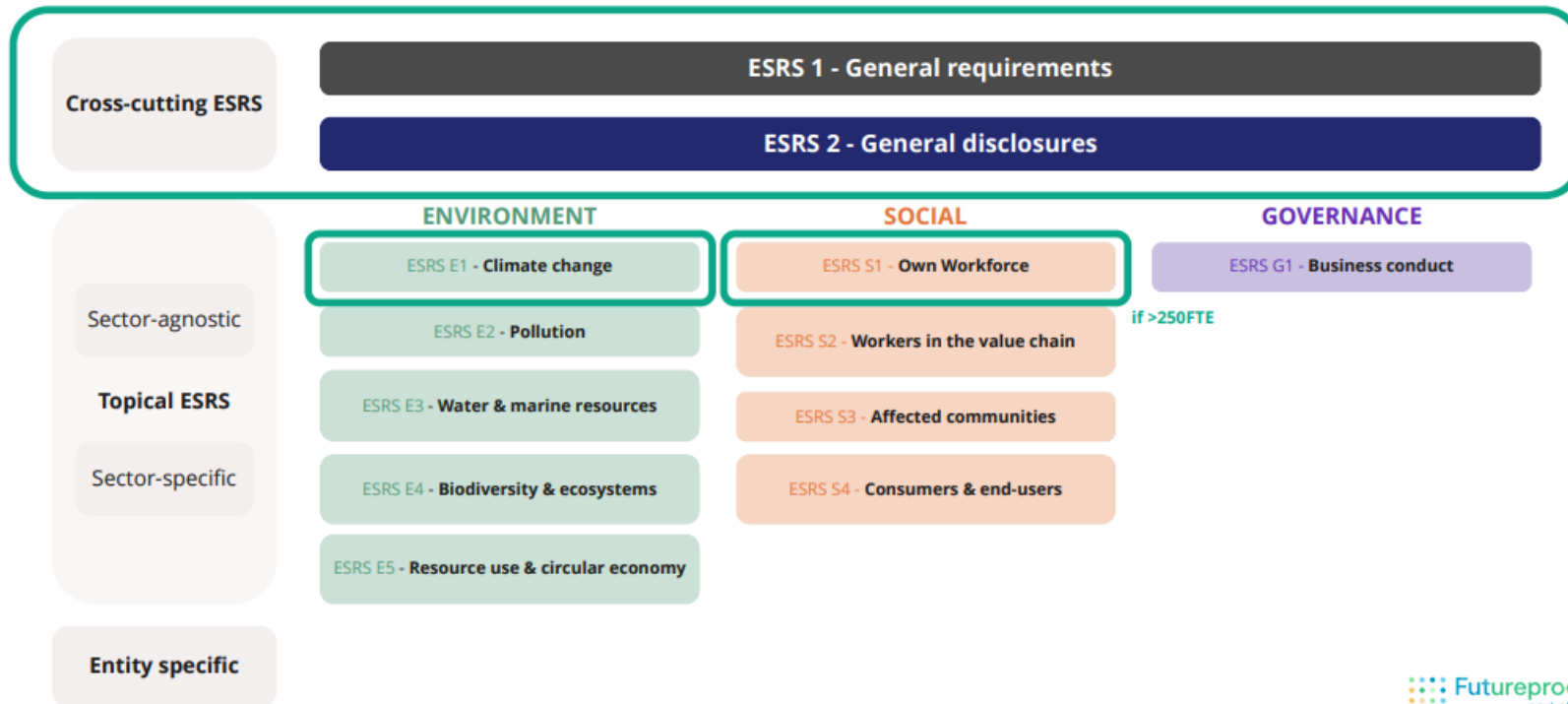
Grote bedrijven zullen informatie moeten delen over ALLE activiteiten
Deze informatie zullen ze ook nodig hebben van de 'kleine' bedrijven

Bvb: een supermarkt gaat moeten rapporteren over zijn volledige gamma
Dit betekent dat ze alle informatie over de verkochte producten gaat moeten opvragen bij haar leveranciers. Dit zullen de grote bedrijven zijn, maar ook de kleinere lokale spelers. Die op hun beurt weer naar hun eigen leveranciers zullen moeten gaan...

CSRD-rapportering, inhoud

– 3 verplichte delen ? Of toch maar 1 deel ?

WAT 'MOETEN' WE?

CO₂eq?

-invloed op
opwarming aarde

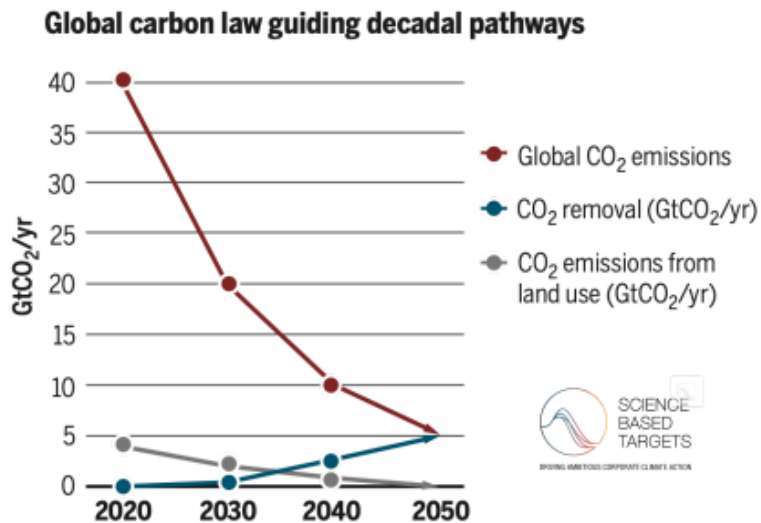
Focus op CO₂ reductie

-geen verplichtingen in CSRD

-wel 'bewijsbaarheid', daarom
audit (SBTi?)

-'markt'werking zal zijn effect
hebben door de objectieve
vergelijkbaarheid

WAT WILLEN WE?

Source: Rockström et al., 2017

Focus op CO₂ reductie

-algemene doelstellingen in de Green Deal

→ uitstoot vóór eind 2030 met minstens 55% te verminderen ten opzichte van 1990
of 40% ten opzichte van 2022

→ klimaatneutraal= 95% en 5% compensatie tegen 2050

-volgen we dit?

CO₂ EN VARKENSVLEES

BROEIKASEFFECT

Kg CO ₂ -eq / kg varkensvlees
5,5 kg
Per kg varkensvlees
1,1 kg
Per portie van 200 g varkensvlees

BROEIKASEFFECT

Kg CO ₂ -eq / kg varkensvlees
5,5 kg
Per kg varkensvlees
1,1 kg
Per portie van 200 g varkensvlees

RELATIEF:

-een trip heen en weer naar
Barcelona

→ per passagier 340 kg CO₂ of
aan 200 g varkensvlees per dag
is dit gelijk aan meer dan 10
maanden varkensvlees eten...

CO2 voetafdruk, 90% zit in het voortraject en dat zou voor veel sectoren gelden

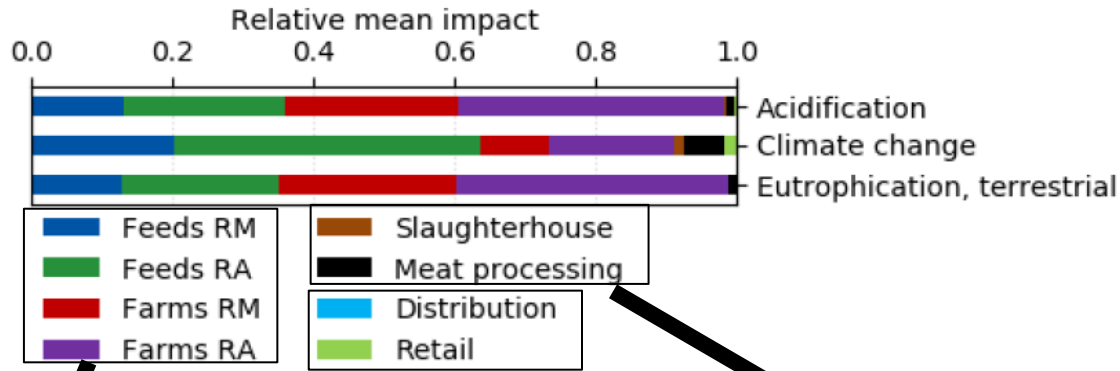

Figure 2.1: Hotspots for the ILCD midpoint categories

Veevoeder

- 62% van de CO₂-impact

Varkenshouderij :

- 28% van de CO₂-impact

Slachthuis, snijzaal en verwerking:

- 9% van de CO₂-impact

Distributie en retail :

- 1% van de CO₂-impact

WAT KUNNEN WE DOEN?

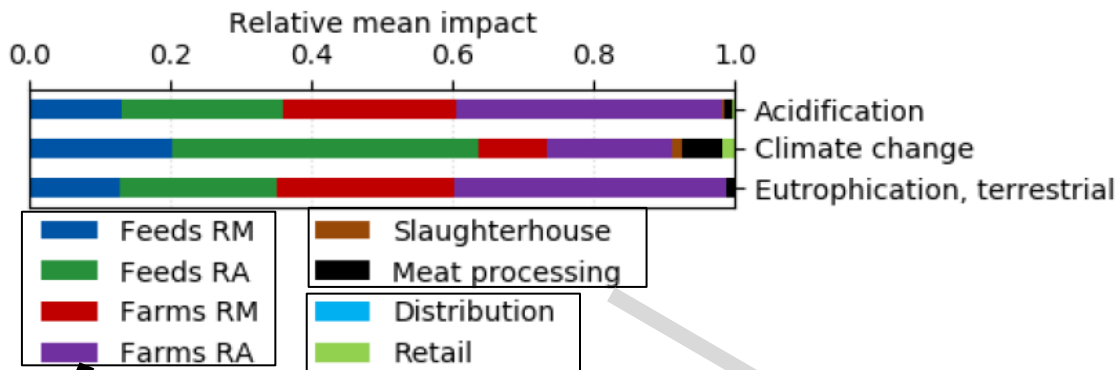

Figure 2.1: Hotspots for the ILCD midpoint categories

Veevoeder

- 62% van de CO₂-impact

Varkenshouderij :

- 28% van de CO₂-impact

Slachthuis, snijzaal en verwerking:

- 9% van de CO₂-impact

Distributie en retail :

- 1% van de CO₂-impact

ENKELE BEDENKINGEN

Niet verwerkt in CO₂-berekeningen

-externe productie van biogas uit slib van onze waterzuiveringsinstallaties

-dierlijk vet en dierlijke eiwitten, gebruikt voor petfood (of diervoeder)

- in onze eigen installatie
- in externe installaties

-bloed voor:

- diervoeder of dierenvoeding
- meststoffen
- humaan gebruik (plasma, vleesbinders,...)

-darmslijm, gebruikt voor de productie van heparine (bloedverdunner)

-pancreas, gebruikt voor actieve farmaceutische bestanddelen.

ENKELE BEDENKINGEN

SOJA OLIE/MELK VERSUS SOJASCHROOT?

Kip of het ei
of

Wie fret de bonen?

→allocatie volgens waarde (nu 50-50)

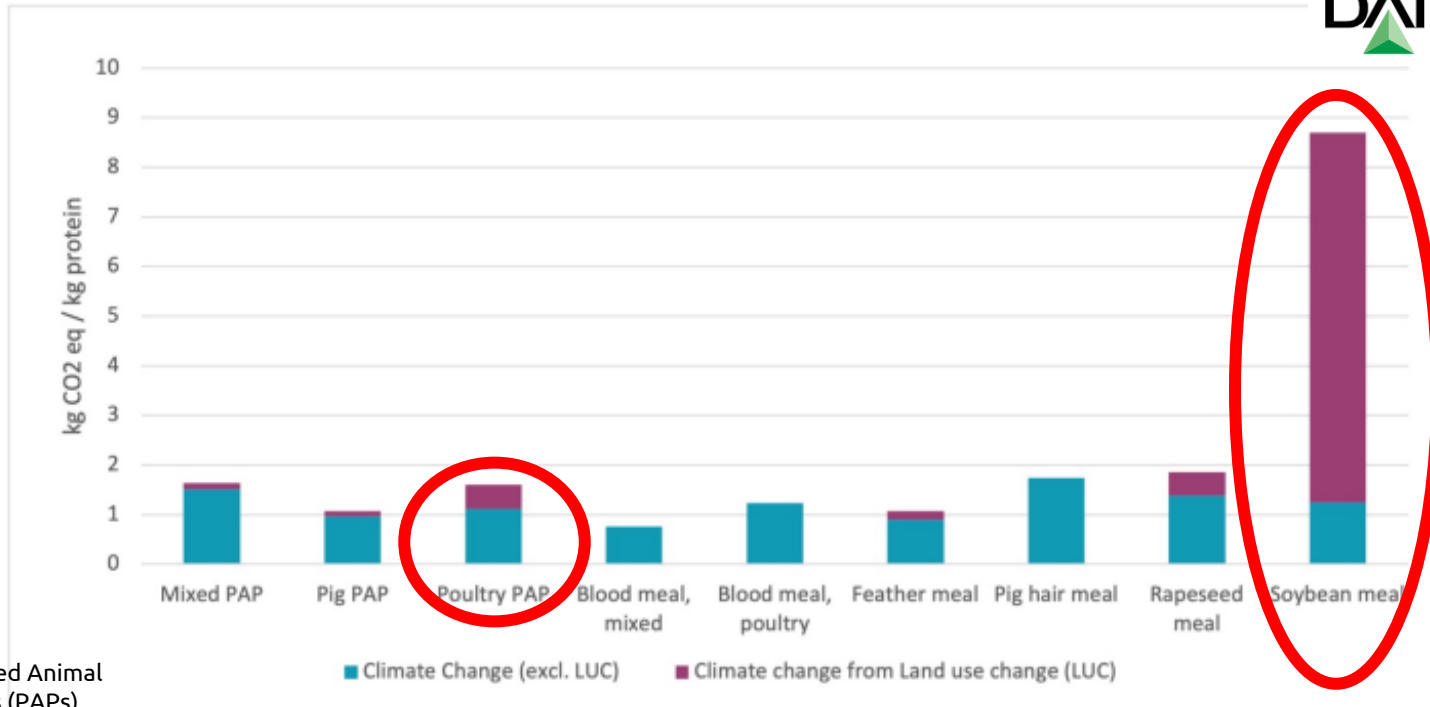
→hoe meer waarde aan de olie of de melk, hoe minder CO₂
alloceren aan het soja-schroot?

→soja-olie is de tweede meest gebruikte plantaardige olie ter
wereld

Zijn er 'quick wins' die we in de keten kunnen realiseren?

Climate change impact of rendered sources of protein compared to vegetable sources

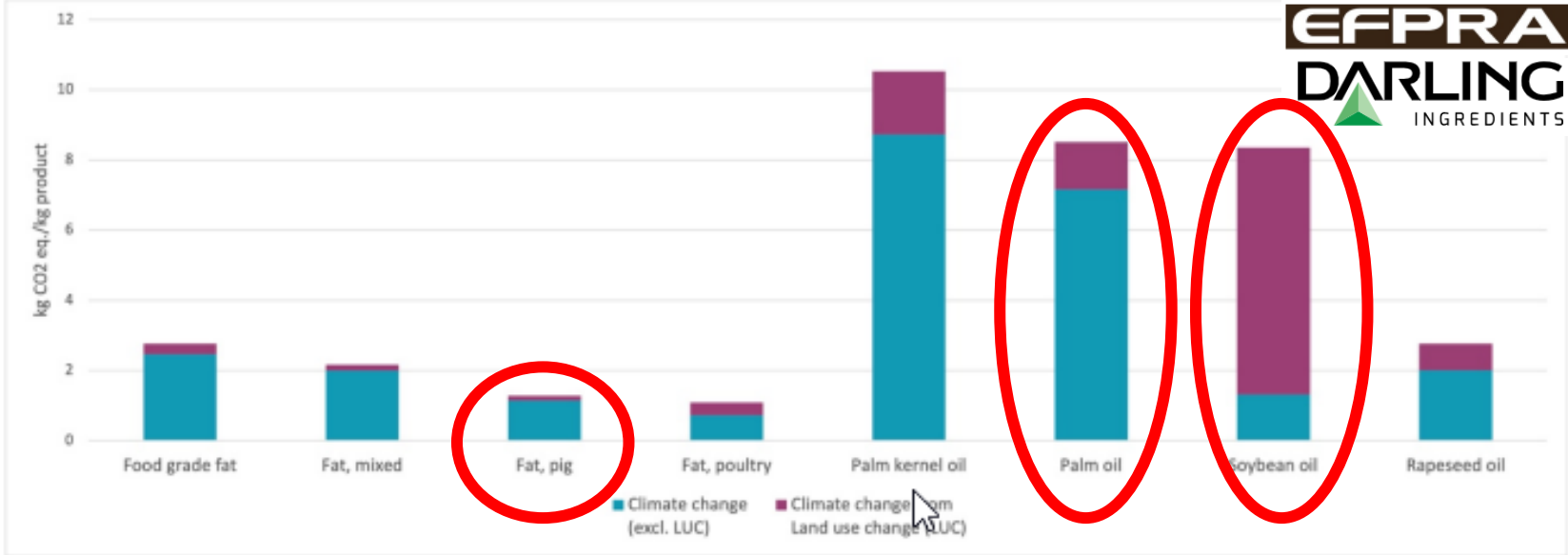

Land use zou wegvallen?

Processed Animal Proteins (PAPs)

Zijn er 'quick wins' die we in de keten kunnen realiseren?

Climate change impact of rendered sources of fat compared to vegetable sources

Zijn er 'quick wins' die we in de keten kunnen realiseren?

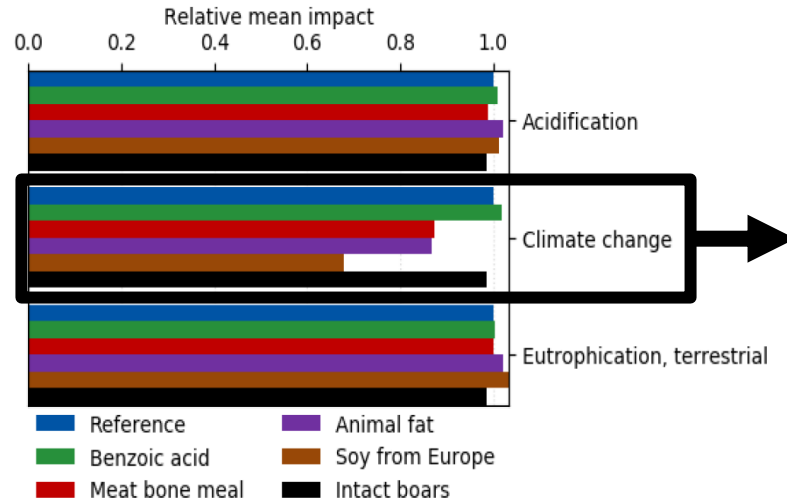

Figure 3.5: Relative impact of the potential improvements of the feed production for Roger Aernouts on the ILCD midpoint categories

Verminderen van de CO₂-impact van voeder met:

- 10-15% door terug **dierlijke eiwitten** te gebruiken (terug wettelijk mogelijk !)

- 10-15% door **dierlijke vetten** te gebruiken

Zijn er 'quick wins' die we in de keten kunnen realiseren?

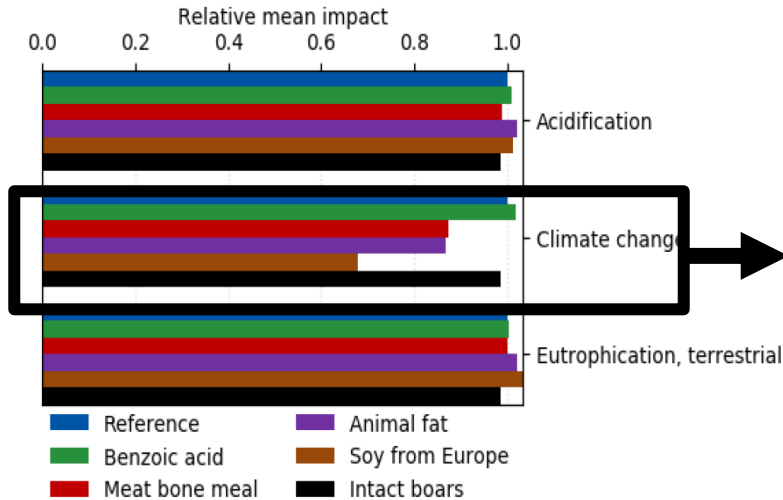

Figure 3.5: Relative impact of the potential improvements of the feed production for Roger Aernouts on the ILCD midpoint categories

Verminderen van de CO2-impact van voeder met:

- **35%** door **soja van Europa** te gebruiken
- **15-20%** door geen **soja** te gebruiken en te **vervangen** door gelijkaardige producten
- **10-15%** door het **ruw eiwitgehalte** te verlagen

Zijn er 'quick wins' die we in de keten kunnen realiseren?

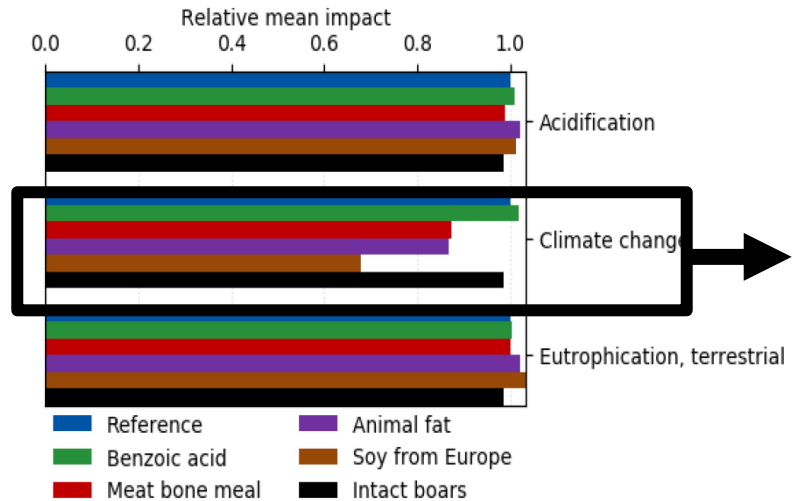

Figure 3.5: Relative impact of the potential improvements of the feed production for Roger Aernouts on the ILCD midpoint categories

Lineaire invloed op de CO2-impact door:

- voederconversie te verlagen
  - genetica
  - efficiëntie (verspilling)
  - voederopname verbeteren

Zijn er 'wins' die we in de keten kunnen realiseren?

Verhogen van de circulaire stromen:

- Er zijn nog **veel bruikbare nevenstromen** uit de voedingsindustrie die nu **niet** naar de veevoeding komen omwille van de terecht strenge regelgeving (GMP-eisen)
  - kunnen we vooral de kleinere bedrijven hierin helpen?
  - Natte stromen voor brijvoeding?

WAT KUNNEN WE DOEN?

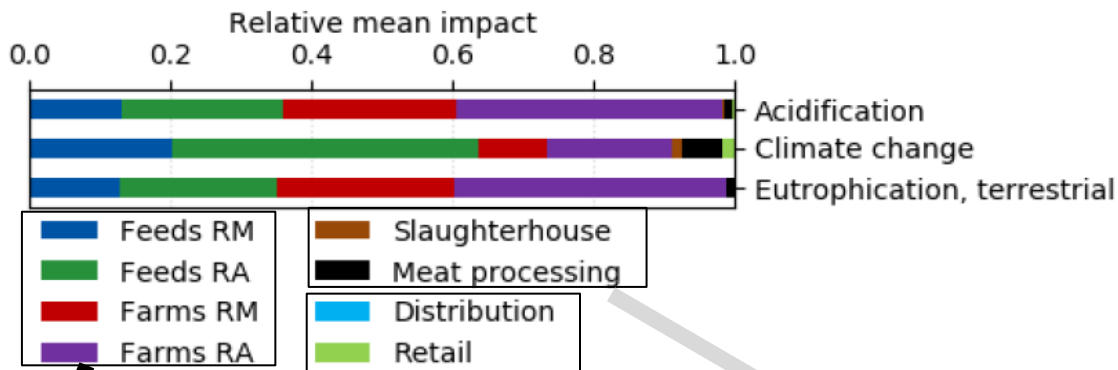

Figure 2.1: Hotspots for the ILCD midpoint category

Veevoeder

- 62% van de CO₂-impact

Varkenshouderij :

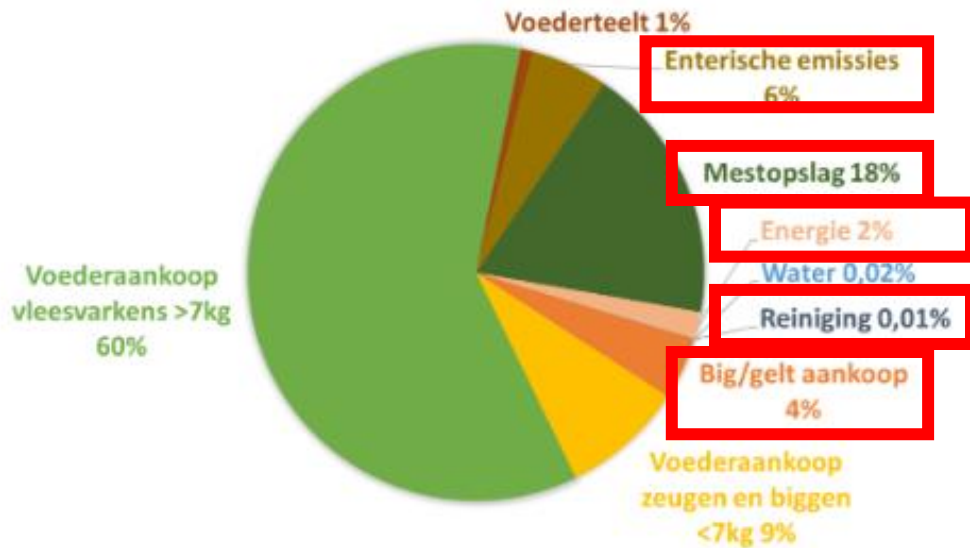
- 28% van de CO₂-impact

Slachthuis, snijzaal en verwerking:

- 9% van de CO₂-impact

Distributie en retail :

- 1% van de CO₂-impact

WAT KUNNEN WE DOEN?

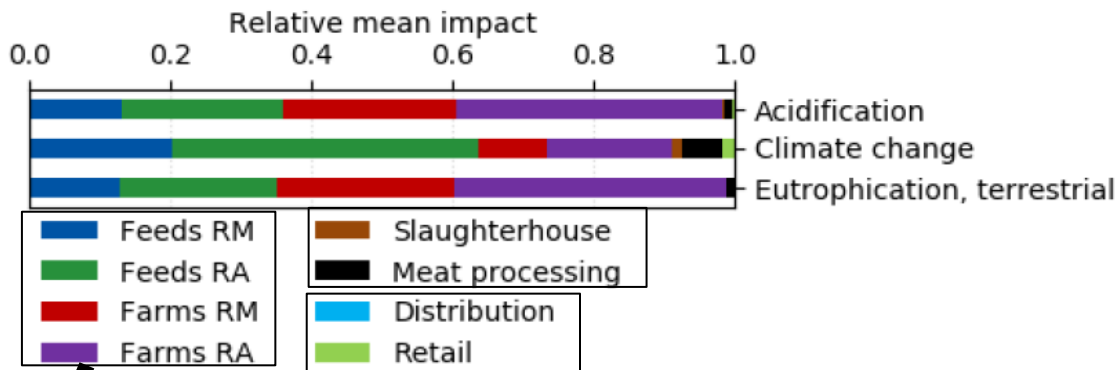

Figure 2.1: Hotspots for the ILCD midpoint categories

Veevoeder

- 62% van de CO₂-impact

Varkenshouderij :

- 28% van de CO₂-impact

**VLAAMSE VARKENSHOUDERIJ
IS OOK IN CO₂ HEEL EFFICIËNT**

BPG en duurzaamheid en onze varkensleverancier: Taste & Welfare

- Samen werken aan een duurzame toekomst

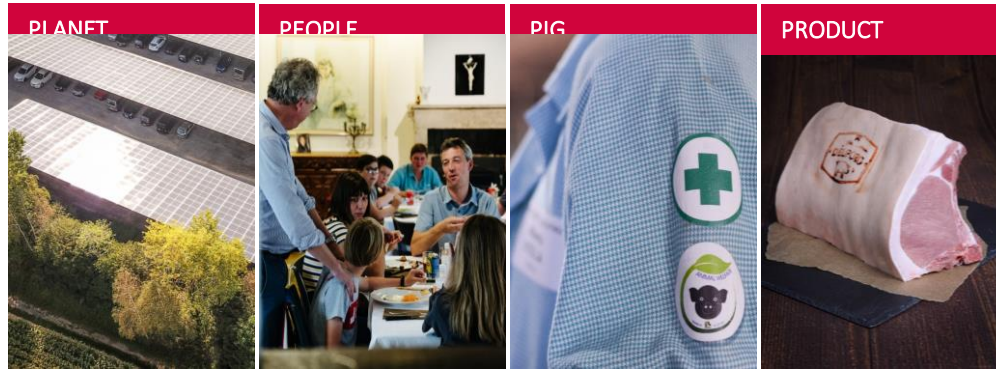

GARANTIES BIEDEN

- In lijn met wat leeft in de maatschappij (evolutie in de tijd !)
- Gegarandeerd → onafhankelijk gecontroleerd (OCI)
- Breed:
  - inhoudelijk: alle mogelijke thema's
  - intern → voor gans BPG.
  - extern → filosofie ook doortrekken naar varkenshouders
    - Toeslag sinds W37/2021
    - Long Range Plan: >85% tegen '25
- Ondersteunend (T&W officer)
- Zonder finale doel uit het oog te verliezen (smaak en welzijn primeren)

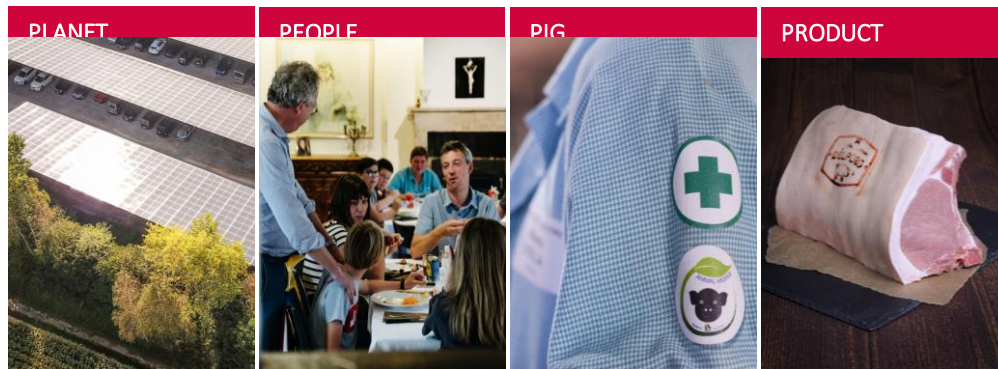

Samen werken aan duurzaam varkensvlees

LICENSE TO PRODUCE

Samen werken aan duurzaam varkensvlees

LICENSE TO KILL

WAT KUNNEN WE DOEN?

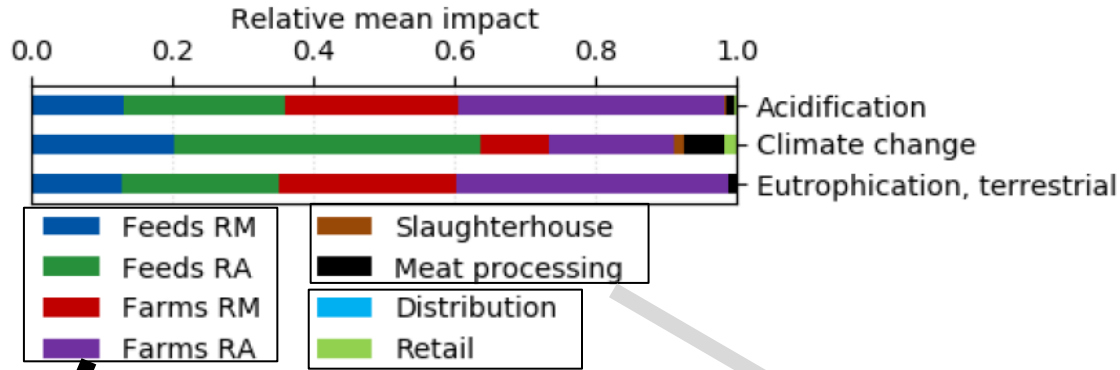

Figure 2.1: Hotspots for the ILCD midpoint category

Veevoeder

- 62% van de CO₂-impact

Varkenshouderij :

- 28% van de CO₂-impact

Slachthuis, snijzaal en verwerking:

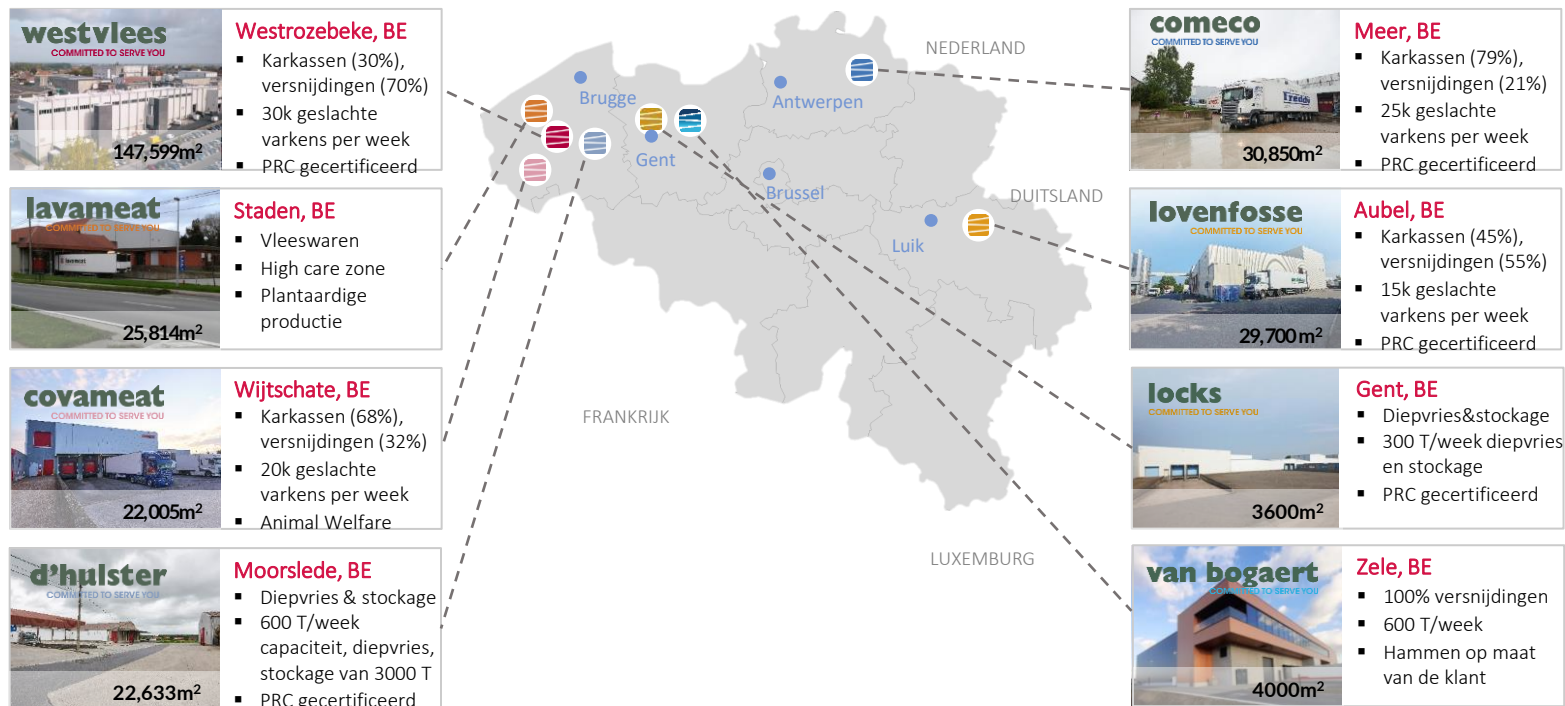
- 9% van de CO₂-impact

Distributie en retail :

- 1% van de CO₂-impact

BPG: wat doen we =de heel zichtbare realisatie op
'het terrein'

Productiesites

We nemen zelf onze verantwoordelijkheid

Verminderen van het aantal kilometers door optimalisatie van de aanvoer van de levende dieren naar de verschillende slachthuizen

→ Besparing is het equivalent van 200 auto's/j

Optimalisatie Transport levende dieren	2019 referentie	2025
CO ₂ /varken	0,88	0,81
Besparing		8,9%

We nemen zelf onze verantwoordelijkheid

- 2020
- Waterrecyclage Westvlees
- Besparing van 3.000 m³/week (60%)
=het waterverbruik van **1.200 gezinnen**

We nemen zelf onze verantwoordelijkheid

- 2020-2021
- Zonnepanelen Westvlees
- 2500 zonnepanelen of 6.000 m² of 800 kWpiek
= een geschatte opbrengst van 800 MWh/j of het verbruik van een **225 gezinnen**

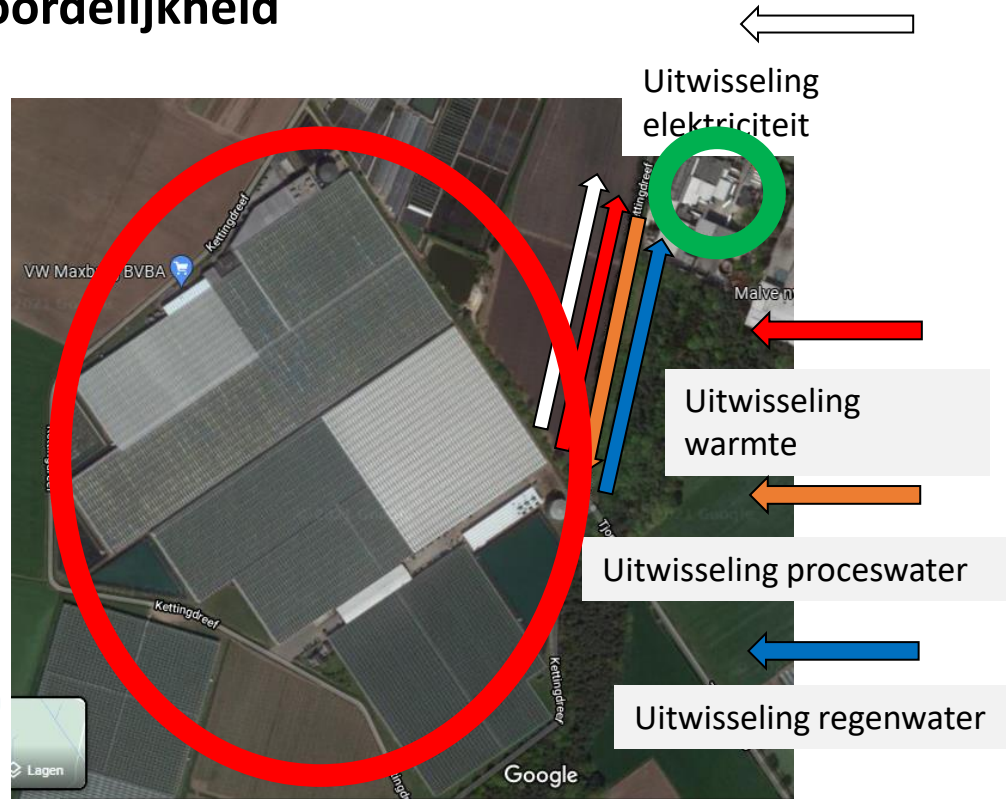

We nemen zelf onze verantwoordelijkheid

- 2022-2023
- COMECO
- Uitwisselen van energie, water en warmte met de buurbedrijven

We nemen zelf onze verantwoordelijkheid

- 2022-2023
- COMECO
- doel:
  - zonnepanelen 1.300 MWh/j (370 gezinnen/j)
  - warmte via WKK besparing van 1.600 MWh/j primair (180 wagens/j)
  - opwaarderen regenwater = besparing 100.000 m³/j grond- en leidingwater (800 gezinnen/j)
→nog in studie

COMECO

Project uitwisseling energie met de buren

COMECO

Project uitwisseling energie met de buren

We nemen zelf onze verantwoordelijkheid

	Besparing	Equivalent CO ₂
Optimalisatie Transport levende dieren	8% CO ₂	200 auto's
Waterbesparing	40% water	2.480 gezinnen
Zonne-energie	7,5% elektr.	1.000 gezinnen
WKK (besparing op primaire energie)	10% aardgas	640 auto's

WAT KUNNEN WE DOEN?

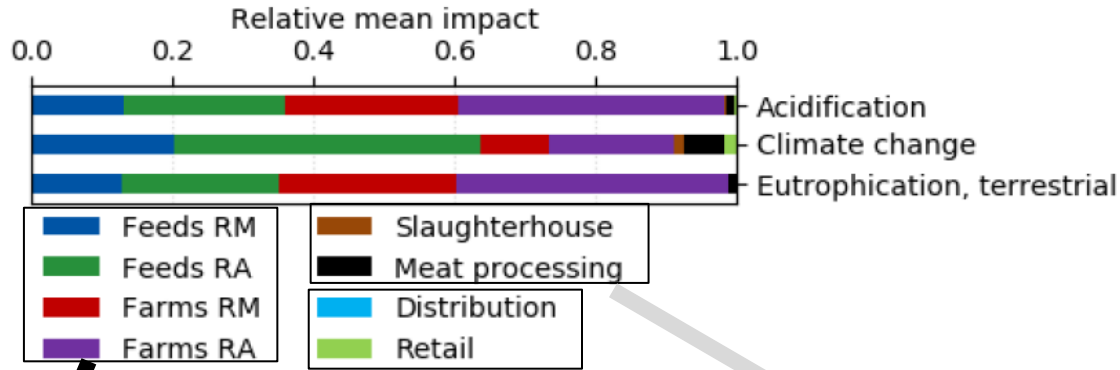

Figure 2.1: Hotspots for the ILCD midpoint category

Veevoeder

- 62% van de CO₂-impact

Varkenshouderij :

- 28% van de CO₂-impact

Slachthuis, snijzaal en verwerking:

- 9% van de CO₂-impact

Distributie en retail :

- 1% van de CO₂-impact

Samen werken aan klimaatneutraal varkensvlees

- Ieder deel van de keten zal moeten meewerken aan de vermindering van de CO₂eq uitstoot, Europa laat ons geen keuze
- Objectiveren is enorm belangrijk
- We hebben kansen de klimaatimpact te verminderen
- Er zullen ook nichemarkten ontstaan, bijvoorbeeld een volledig circulair gevoederd varken
- Maar...

Samen werken aan klimaatneutraal varkensvlees

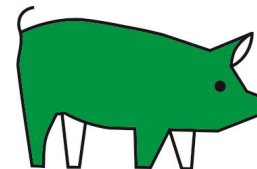

Afsluiten

Projectmedewerkers

Projectondersteuning

